

TIETOHAARUKKA

Tilastotietoa elintarvikealasta

2019

Ruokatieto

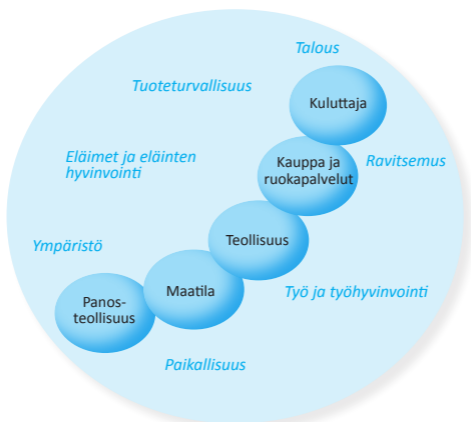
LUKIJALLE

Tietohaarukka – Tilastotietoa elintarvikealasta on monipuolinen tilastopaketti, joka kattaa koko suomalaisen ruokaketjun pellolta pöytään.

Tietohaarukkaan on sisällytetty tilastolukuina ruokaketjun käytäntöjä ja lisäarvotekijöitä, joita voidaan hyödyntää rakennettaessa suomalaisen ruokaketjun vastuullisuuteen nojaavaa kilpailukykyä. Tilastot on jaoteltu ruokaketjumallin sisällä otsikoilla ympäristö, tuoteturvallisuus, ravitsemus, työ ja työhyvinvointi, eläimet ja eläinten hyvinvointi, paikallisuus ja talous. Jaottelu noudattaa ruokaketjussa tunnistettuja vastuullisuuden seitsemää eri ulottuvuutta. On silti huomattava, ettei valituilla tilastoilla tarkoiteta vastuullisuuden mittaristoa, sillä asiaa koskeva tutkimus on vielä alkuvaiheissaan.

Tietohaarukan tuoreimmat tiedot ovat pääosin vuodelta 2018. Mukana on myös tietoja aikaisemmilta vuosilta sekä kansainvälisiä vertailulukuja.

Tietohaarukka on saatavissa kolmella kielellä (suomi, ruotsi, englanti) painettuna julkaisuna sekä myös verkkojulkaisuna osoitteessa www.ruokatieto.fi/tietohaarukka.

SISÄLLYSLUETTELO

Yleistä

Kotitalouksien määrä	3
Suomen väkiluku	3
Suomen asukastiheys	3
Kotitalouksien keskipinta-ala	3
Bruttokansantuote	4
Tuotannon bruttoarvo ja jalostusarvo toimialoittain 2017	5
Biotalous vuonna 2017	6
Työvoima	7
Ammattitaudit toimialoittain 2015	8
Työtapaturmien määrä	8
Maatalousyrittäjien keski-ikä ja lukumäärä	8
Tärkeimmät työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syyt maatalousyrittäjillä	9

Maatalous

Sademäärä 1981–2018	10
Keskilämpötila 1981–2018	10
Ilmasto kasvukauden aikana	10
Päivän pituus	10
Ympäristökorvaus	11
Kasvinsuojeluaineiden myynti	11
Kasvinsuojeluainejäämien valvonta 2018	11
Maatalousyrittäjien lomitus	12
Maatalous- ja puutarhayritysten määrä	12
Maatalous- ja puutarhayritysten määrän muutos	13
Maatalous- ja puutarhayritysten omistus	13
Maatalouden työlliset	13
Maatalous- ja puutarhayritysten päätuotantosuunnat	14
Maatalous- ja puutarhayritysten tulot tuotantosuunnittain	14
Muu yritystoiminta maatalous- ja puutarhayrityksissä	15

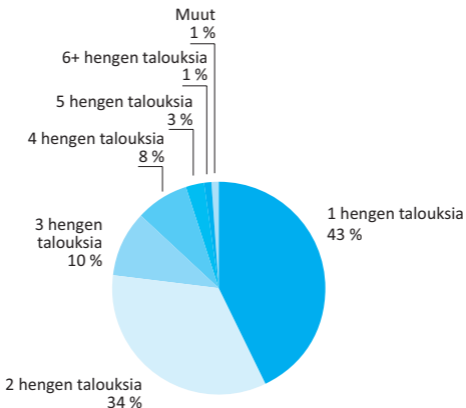
Veden kulutus maa- ja elintarviketeollisuudessa	16
Peltoalan käyttö	16
Luonnonmukaisesti viljelty peltoala ja luomutilat	17
Luomutoimijoiden määrä	17
Luomupeltoalan käyttö	18
Luomutuotanto	19
Luomun markkinaosuus	19
Sato	20
Maa- ja puutarhatalouden tuotantokustannukset	21
Maa- ja puutarhatalouden tuotto	22
Mehiläisalan lukuja	23
Maatalouden kannattavuuskerroin tuotantosuunnittain 2001–2018e	23
Yrittäjätulo	24
Tuottajahinnat	24
Kotieläimet	25
Keskimääräinen eläinluku tiloilla	25
Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset	26
Eläinsuojelutarkastukset kaupallisissa eläinkuljetuksissa	26
Eläinten hyvinvointikorvausta saavat tilat	26
Eläinten terveydenhuoltotyön toteutuminen sika- ja nautatiloilla	27
Vastuullisen tuotannon raja-arvot sianlihantuotannossa	28
Mikrobilääkkeiden käyttö tuotantoeläimillä	28
Broilerin hyvinvointia kuvaava jalkapohjaindeksi	28
Kanalat	29
Navettatyypit tuotantoseuranta-karjoissa 2018	29
Laiduntaminen ja ulkoilutus tuotantoseurantakarjoissa	29
Lypsykoneet 2018	30
Tuotantoseurantakarjan keskituotos ja maidon pitoisuudet 2018	30

Elintarvikkeet		Määräystenvastaiset elintarvikkeet 2018	52
Elintarvikejalostajat toimialoittain	31	Määräystenvastaisuuden syyt 2018	53
Elintarvike- ja juomateollisuuden toimipaikat yrityskoon mukaan	32	Eläviä eläimiä ja eläimistä saatavia elintarvikkeita koskeva vierasainevalvontaohjelma	53
Elintarviketeollisuuden suurimmat toimialat	33	Elintarvikevalvontamäärät 2018	54
Elintarviketuonti ja -vientä	34	Takaisinvetojen määrä	55
Elintarvikevienti maittain	36	Takaisinvetojen syyt 2018	55
Elintarvikevienti maittain ja tuoteryhmittäin 2018	37	Ruokamyrkytysepidemiat ja sairastuneiden määrä 2018	55
Elintarviketeollisuuden T&K-menot	38	Ruokamyrkytysepidemiat välttämättä elintarvikkeen mukaan 2018	56
Kulutusmenot	38	Elintarvikkeiden kulutus henkeä kohti Suomessa ja EU:ssa	57
Ravintomenot	39	Energiaravintoaineiden ja kuidun keskimääräinen päivittäinen saanti sekä osuus kokonaissaannista	58
Elintarvikkeiden reaalihintakehitys Suomessa 2005–2018	39	Merkittävimmät ravintoaineiden lähteet	59
Vähittäishinnat	40	Vitamiinien ja kivennäisaineiden saanti ruuasta suosituksiin verrattuna	60
Yleisin elintarvikkeiden arvonlisävero EU-maissa 2019	41	Suomalaisten päivittäinen ateriointi	61
Hintaindeksit 2017	42	Terveyskäyttäytyminen 2018	62
Kotitalouksien kulutus elintarvikkeisiin ja alkoholittomiin juomiin	43		
Liha	44	Päivittäistavarakauppa ja ammattikeittiöt	
Kananmunat	44	Myymälöiden lukumäärä myymälätyypin mukaan	63
Maitotuotteet ja ravintorasvat	45	Päivittäistavaroiden myynti myymälätyypeittäin	63
Leipävilja	45	Keittiöiden luku- ja annosmäärät toimialoittain 2017	64
Kala	46	Luomutuotteiden osuus julkisissa ruokapalveluissa	64
Kalan kulutus	46	Luomun käyttötiheys ruokapalveluissa	64
Kasvikset ja hedelmät	47		
Marjat ja sienet	48		
Riistasaaliit	49		
Elintarvikeomavaraisuus	50		
Ruoka-alan arvonlisäysvaikutukset (milj.€) maakunnittain ja % maakunnan arvonlisäyksestä	51		

Merkkien selityksiä
e = ennakkotieto
.. = puuttuva tieto

KOTITALOUKSIEN MÄÄRÄ

Vuonna 2017 Suomessa oli kotitalouksia yhteensä 2 713 000.

Lähde: Tilastokeskus

Suomen väkiluku oli 5 517 919 henkilöä 1.1.2019.

Suomen asukastiheys oli noin 18,2 henkilöä neliökilometrillä 1.1.2019.

Kotitalouksien keskikoko oli 2,00 henkeä vuonna 2017.

Lähde: Tilastokeskus

BRUTTOKANSANTUOTE

Toimiala % ¹⁾	2005	2010	2017	2018
Maa-, metsä- ja kalatalous	2,6	2,7	2,7	2,8
josta maatalous	1,1	0,9	0,6	..
Tehdasteollisuus	24,3	19,5	17,7	17,7
josta elintarviketeollisuus	1,5	1,3	1,4	1,3
Rakentaminen	6,4	6,4	7,0	7,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	9,8	9,4	7,5	7,4
Kuljetus ja varastointi	5,7	5,1	4,7	4,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1,6	1,6	1,8	1,8
josta ravitsemistoiminta	1,2	1,3	1,4	..
Informaatio ja viestintä	5,0	5,0	5,9	5,9
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2,7	2,6	2,9	2,7
Kiinteistöalan toiminta	10,2	11,2	12,6	12,2
Terveys- ja sosiaalipalvelut	8,2	9,3	9,4	9,3

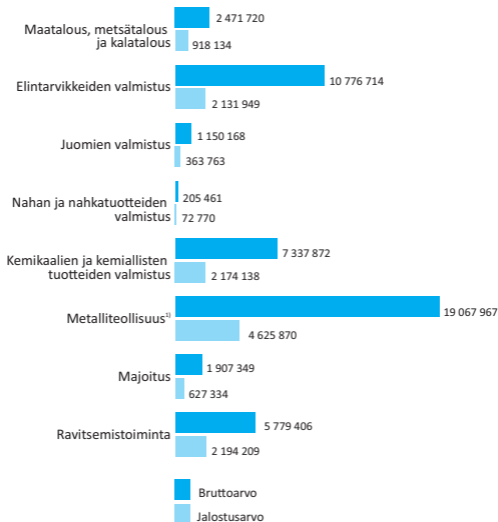
¹⁾ Otos bruttokansantuotteeseen kuuluvista toimialoista.

Bruttoarvonlisäys perushintaan mrd €	143,6	163,6	193,3	200,1
Bruttokansantuote markkina- hintaan mrd €	164,4	187,1	223,9	232,1

Lähde: Tilastokeskus/kansantalouden tilinpito

TUOTANNON BRUTTOARVO JA JALOSTUSARVO TOIMIALOITTAIN 2017

Bruttoarvo (tuhatta euroa)
Jalostusarvo (tuhatta euroa)

Lähde: Tilastokeskus, TOL 2008 -luokitus

¹⁾ Metalliteollisuus sisältää metallien jaloutuksen ja metallituotteiden valmistuksen (pl. koneet ja laitteet).

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille.

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotantontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena.

BIOTALOUS VUONNA 2017

	Tuotos milj. €	Arvon- lisäys milj. €	Työlliset 1 000 henkilöä	Tavara- vienti milj. €
Maatalous	4 428	1 226	81,5	603
Elintarviketeollisuus	11 140	2 624	37,8	1 184
Metsätalous	25 980	8 444	63,7	12 707
Kemianteollisuus	2 516	736	3,3	1 933
Veden puhdistus ja jakelu	768	460	2,6	..
Biotalouspalvelut	3 608	1 643	34,6	..
josta luontomatkailu ja -virkistys	3 451	1 486	34,6	..
josta metsästys	86	86	0	..
josta kalastus	71	71	0	..
Koko biotalous	67 681	23 548	315	17 874
Koko kansantalous	413 435	193 268	2 545,2	59 728
Biotalousosuus %	16	12	12	30

Lähde: Luke

Tuotos, arvonlisäys ja vienti laskettu käypähintaisina.

TYÖVOIMA

	2000	2005	2017	2018	2018
				1 000	1 000
Työlliset toimialoittain	%	%	%	%	henkeä
Maa-, metsä- ja kalatalous sekä kaivostoiminta	6	5	4	4	101
Maatalous	5	4	3	3	72
Metsätalous	1	1	1	1	21
Teollisuus ¹⁾	20	18	14	14	361
josta elintarvike- ja juomateollisuus	2	2	1	1	38
Rakentaminen	6	7	8	8	198
Tukku- ja vähittäiskauppa ²⁾	12	12	11	11	292
Kuljetus ja varastointi	7	6	6	6	143
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3	3	3	3	86
Muut palvelutoiminnat ja toimialat	45	49	55	54	1 383
Toimiala tuntematon	0,3	0,2	0,2	0,3	7
Työllinen työvoima	100	100	100	100	
1 000 henkeä	2 335	2 401	2 473	2 540	2 540
Työvoima yhteensä (1 000 henkeä)	2 589	2 621	2 707	2 742	2 742
heistä työttömiä %	9,8	8,4	8,6	7,4	7,4

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus, TOL 2008 -luokitus

¹⁾ Sis. sähkö-, lämpö-, vesi- ja jätehuolto yms.

²⁾ Sis. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus.

AMMATTITAUDIT TOIMIALOITTAIN 2015

Ammattitautitapauksia	Kpl	10 000 työllistä kohden
Kasvinviljely, kotieläintalous, riistatalous	113	12,5
Elintarvikkeiden valmistus	51	14,9
Juomien valmistus	2	5,6
Ravitsemistoiminta	42	5,9

Lähde: Työterveyslaitos

TYÖTAPATURMIEN MÄÄRÄ

Työtapaturmat ¹⁾ 100 000 alalla työskentelevää kohden	2005	2010	2016	2017
Maatalousyrittäjät	5 962	4 882	4 653	4 886
Elintarvike- ja juomateollisuuden työntekijät	4 651	4 285	2 636	2 504
Kaikki ammatit ²⁾	2 581	2 103	1 673	1 697

Lähde: Tilastokeskus, Tapaturmavakuutuskeskus

Työtapaturmasuhde on laskettu työnantajayrityksen toimialan mukaan.

¹⁾ Vähintään 4 päivän työkyvyttömyyteen johtaneet työtapaturmat.²⁾ Ammattiryhmät, joissa vähintään 10 000 palkansaajaa.

MAATALOUSYRITTÄJIEN KESKI-ikä JA LUKUMÄÄRÄ

	1995		2005		2018	
	keski-ikä	lkm	keski-ikä	lkm	keski-ikä	lkm
Maatalousyrittäjät	45,1	142 000	47,6	90 000	48,9	57 000
Aloittavat yrittäjät ¹⁾	29,9	70	29,8	760	29,3	180
Eläkkeelle siirtyvät ²⁾	60,2	6 600	60,8	3 900	62,2	1 400
LUTU luopujat ³⁾	57,8	560	58,6	1 420	59,7	280

Lähde: Mela, tilasto perustuu MYEL-vakuutettujen maatalousyrittäjien tietoihin

¹⁾ Luopumistukijärjestelmässä jatkajina aloittavat yrittäjät.²⁾ Tarkastelussa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeelle siirtyvät.³⁾ Luopumistukijärjestelmän puitteissa sukupolvenvaihdoksella luopuvat.

**TÄRKEIMMÄT TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEELLE
SIIRTYMISEN SYYT MAATALOUSYRITTÄJILLÄ**

%	1995	2005	2017	2018
Hengityselinsairaudet	7	3	2	2
Mielenterveyssairaudet	14	20	17	21
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet	46	47	46	43
Vammat, myrkytykset yms.	6	9	6	8
Verenkiertoelinten sairaudet	15	8	6	8
Kasvaimet	..	..	10	7
Hermoston sairaudet	..	..	7	7

Lähde: Mela

% = osuus koko vuoden työkyvyttömyyseläkkeistä maatalousyrittäjillä.

MAATALOUS

Ympäristö

SADEMÄÄRÄ 1981–2018, mm

	kevät	kesä	syksy	talvi
Helsinki	105	202	202	150
Jyväskylä	113	228	175	127
Oulu	85	194	131	94
Sodankylä	100	196	138	102
Frankfurt ¹⁾ , Saksa	145	180	159	149
Padova ¹⁾ , Italia	195	183	221	149

Lähde: Ilmatieteen laitos

¹⁾ Keskiarvo vuosilta 1981–2015.

KESKILÄMPÖTILA 1981–2018, °C

	kevät	kesä	syksy	talvi
Helsinki	4,5	16,4	6,8	-3,2
Jyväskylä	2,6	14,9	3,8	-7,3
Oulu	1,6	14,7	3,4	-8,3
Sodankylä	-0,9	12,8	0,1	-12,3
Frankfurt ¹⁾ , Saksa	10,7	19,2	10,6	2,5
Padova ¹⁾ , Italia	13,6	23,5	14,4	4,2

Lähde: Ilmatieteen laitos

¹⁾ Keskiarvo vuosilta 1981–2015.

ILMASTO KASVUKAUDEN AIKANA

	Tehoisa lämpösomma vertailukaudella			Sademäärä vertailukaudella		
	2018	2017	1981–2010	2018	2017	1981–2010
Jokioinen	1 727	1 174	1 307	263	397	341
Kauhava	1 531	1 059	1 185	211	279	286
Oulu	1 448	1 007	1 170	259	265	257
Sodankylä	1 147	753	795	252	207	227
Frankfurt ¹⁾	2 647	..	2 411	351 ¹⁾	..	496
Padova ¹⁾	3 558	..	3 368	784 ¹⁾	..	643

Lähde: Ilmatieteen laitos

¹⁾ Vuoden 2015 lukemat.

PÄIVÄN PITUUS, tuntia

	kevät	kesä	syksy	talvi
Helsinki	14,5	17,5	10,2	7,2
Kauhava	14,9	18,4	9,9	6,4
Oulu	15,3	19,1	9,7	5,8
Sodankylä	15,8	21,1	9,3	4,3
Frankfurt, Saksa	13,7	15,5	10,8	8,9
Padova, Italia	13,4	15,0	11,0	9,4

Lähde: Ilmatieteen laitos

YMPÄRISTÖKORVAUS

Ympäristösitoumukseen sitoutuneet maatilat	2012	2018
Kpl	56 143	42 317
% maataloista	91	85
% peltoalasta	90	89

Lähde: Ruokavirasto

KASVINSUOJELUAINEIDEN MYYNTI

	1995	2005	2016	2017
Tehoaineiden myynti (tn)				
kasvitautilien torjunta-aineet	114	255	201	195
tuhoeläinten torjunta-aineet	57	47	29	33
rikkakasvien torjunta-aineet	791	1 077	1 265	1 007
kasvunsäätteet	73	52	79	92
Valmisteiden myynti (tn)				
kasvitautilien torjunta-aineet	236	718	725	732
tuhoeläinten torjunta-aineet	160	147	187	168
rikkakasvien torjunta-aineet	1 768	2 639	3 274	2 544
kasvunsäätteet	131	107	150	182

Lähde: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tuoteturvallisuus

KASVINSUOJELUAINEJÄÄMIEN VALVONTA 2018¹⁾

Näytteen alkuperä	Satunnaisnäytteitä	Määräyksenvastaisia %
Kotimainen	575	0,0
EU	920	0,04
EU:n ulkopuolelta	420	0,08
Yhteensä	1 915	3,4

Lähde: Ruokavirasto

¹⁾ Näytteitä hedelmistä, kasviksista, viljasta, prosessoiduista elintarvikkeista, lastenruuista ja eläinperäisistä tuotteista.

MAATALOUSYRITTÄJIEN LOMITUS

	2000	2005	2017	2018
MYEL ¹⁾ -vakuutetut maatalousyrittäjät	105 993	90 007	58 225	57 459
Vuosiloman käyttäjät ²⁾	45 254	34 719	16 988	15 963
Sijaisavun käyttäjät	14 934	14 624	5 732	5 368
Tuetun maksullisen lomituksen käyttäjät	10 995	13 521	9 146	8 117
Täysin maksullisen lomituksen käyttäjät	643	314	393	332

Lähde: Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela

¹⁾ Viljelijöiden, metsätalallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus.

²⁾ Vuosiloman saamiseksi maatalousyrittäjällä tulee olla kotieläimiä vähintään neljä kotieläinyksikköä ja hänen tulee olla päätoiminen maatalousyrittäjä.

Paikallisuus

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN MÄÄRÄ

Tilakoko pelto ha	1995 kpl	2005 kpl	2017 ¹⁾ kpl	2018 ¹⁾ kpl	% tiloista
0–5	9 988	5 228	1 624	1 480	3
5–10	17 049	8 765	6 241	6 246	13
10–15	16 918	8 481	5 006	4 987	11
15–25	25 634	13 989	8 230	7 968	17
25–50	23 870	19 660	12 137	11 700	25
50–75	4 508	7 549	6 317	6 109	13
75–100	1 209	3 116	3 600	3 554	8
100–150	622	1 990	3 262	3 331	7
150–	166	739	2 145	2 258	5
Yhteensä	99 964	69 517	48 562	47 633	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

Vuonna 1995 vain yli 1 hehtaarin tilat.

¹⁾ Maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu. Lukuja ei voi verrata aiempien vuosien lukuihin.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN MÄÄRÄN MUUTOS

Maatiloja	2000	2017 ¹⁾	2018 ¹⁾	Muutos 17/18 %
kpl	78 434	48 562	47 633	-1,9 %

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Maatalous- ja puutarhayritykseksi on vuoden 2013 määritelmän uudistamisen jälkeen laskettu tila, jonka taloudellinen koko on yli 2 000 euroa.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN OMISTUS

Omistajaryhmä	1995 ¹⁾ kpl	2005 kpl	2017 ²⁾ kpl	2018 ²⁾ kpl	% tiloista
Yksityishenkilöt	86 933	61 477	41 878	41 013	86,1
Perikunnat ja maatalousyhtymät	12 468	7 297	5 405	5 261	11,0
Valtiot, kunnat ym. yhteisöt	563	743	1 279,0	1 359,0	2,9
Maatiloja yhteensä	99 964	69 517	48 562	47 633	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Vain yli 1 hehtaarin tilat.

²⁾ Maatalous- ja puutarhayritykseksi on vuoden 2013 määritelmän uudistamisen jälkeen laskettu tila, jonka taloudellinen koko on yli 2 000 euroa.

MAATALOUDEN TYÖLLISET

Työlliset, 1 000 henk.	1995	2005	2017	2018
Yrittäjät ¹⁾	116	73	53	56
heistä naisia	37	22	15	15
Palkansaajat	25	20	18	16
heistä naisia	12	9	8	7
Yhteensä	141	93	71	72

Lähde: Tilastokeskus / Työvoimatutkimus

¹⁾ Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet yhteensä.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN PÄÄTUOTANTOSUUNNAT

Tilojen lkm	1995 ¹⁾	2010	2017	2018	%
Lypsykarjatalous	32 480	10 205	6 704	6 263	13,1
Muu nautakarjatalous	9 394	1 270 ²⁾	555	516	1,1
Naudanlihantuotanto	..	3 080	2 930	2 868	6,0
Sikatalous	6 249	1 355	607	577	1,2
Siipikarjatalous	2 239	375	436	435	0,9
Muu laidunkarja ³⁾	..	3 544	2 249	2 160	4,5
Kasvinviljely	42 287	..	..	..	..
josta viljanviljely	..	20 927	16 240	15 197	31,9
Muu kasvinviljely	..	13 092	14 379	15 533	32,6
Muut	7 315	..	..	..	..
Kasvihuonetuotanto	..	1 371	836	787	1,7
Avomaan puutarha- tuotanto	..	1 696	1 477	1 402	2,9
Sekamuotoinen tuotanto	..	2 568	2 149	1 895	4,0
Yhteensä aktiivitalat	99 964	58 213	48 562	47 633	100

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Vuoden 1995 luvut eivät ole suoranaisesti verrattavissa muiden vuosien lukuihin.

²⁾ Yhdistetty emolehmätuotanto ja lihanautojen kasvatusta.

³⁾ Sisältää lammasta-, vuohi- ja hevostalouden.

MAATALOUS- JA PUUTARHAYRITYSTEN TULOT TUOTANTOSUUNNITTAIN

	Valtionveronalaiset tulot puoliset yhteensä			Maatilatalouden tulot puoliset yhteensä		
	2000 €	2016 €	2017 €	2000 €	2016 €	2017 €
Lypsykarja- talous	31 746	61 599	60 384	24 812	46 805	46 365
Liha- ym. naudat	30 129	61 402	62 364	15 878	34 170	33 581
Siipikarja- talous	45 752	97 557	96 765	28 624	61 437	58 754
Sikatalous	41 644	74 462	73 513	28 421	45 437	45 854
Lampaat, vuo- het, hevoset	29 434	55 929	54 115	3 704	11 365	10 866
Viljanviljely	38 623	64 599	66 606	10 999	16 397	16 460
Muu kasvin- tuotanto	35 760	60 070	60 896	11 695	16 476	16 832
Muu tuotanto	28 901	64 468	61 088	6 524	13 913	15 884
Keskimäärin	35 235	67 511	66 966	16 324	30 750	30 575

Lähde: Tilastokeskus, Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto

MUU YRITYSTOIMINTA MAATALOUS- JA PUUTARHA-YRITYKSISSÄ

Tilojen lkm	2000 ¹⁾	2005 ¹⁾	2010	2016
Teollisuus	4 786	3 753	2 747	1 970
elintarvikkeiden jatkojalostus	1 065	684	479	430
muiden maataloustuotteiden jatkojalostus	134	152	94	80
puutavaran jatkojalostus	1 349	889	583	360
käsitöiden valmistus myyntiin	274	277	155	80
energian tuotanto	959	1 037	907	690
muu teollinen tuotanto	1 005	714	529	320
Rakentaminen	²⁾	881	438	330
Kauppa	1 056	1 298	850	670
Palvelut	15 252	16 547	13 793	10 510
matkailu, majoitus, virkistyspalvelut	2 272	1 865	1 440	1 050
urakointi	8 880	10 013	8 896	7 130
muut palvelut	4 100	4 669	3 457	2 330
Muu alkutuotanto kuin maa- ja metsätalous	744	1 815	981	790
kalojen, rapujen yms. viljely tilalla	112	65	48	40
turkistarhaus	632	510	315	220
poronhoito	²⁾	573	365	250
kalastus	²⁾	144	104	110
muu alkutuotanto	²⁾	523	149	170
Päätoimiala tuntematon			721	..
Monialaisia tiloja yhteensä	21 838	24 294	19 530	14 280

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Vuosien 2000 ja 2005 luvuissa ei ole mukana puutarhayrityksiä, jotka harjoittavat vain kasvihuonetuotantoa.

²⁾ Toimialaluokitus osittain erilainen, kyseistä toimialaa ei kysytty.

Huom. Tilan liikevaihdoltaan suurin toimiala.

VEDEN KULUTUS MAA- JA ELINTARVIKETEOLLISUUDESSA

Toimiala	2010	2015
	1 000 000 m ³ /a	1 000 000 m ³ /a
Kasvinviljely	9,2	..
Karjanhoito (Kotieläintalous)	35,7	35,0
Ruokateollisuus	22,2	22,2
Juomateollisuus	6,3	5,6
Elintarvikekauppa	3,1	..
Ravitsemustoiminta	11,2	..
Kotitaloudet	249,2	..
ruokaketjuun kuuluva käyttö	99,7	..

Lähde: J. M. Salminen ym. Improving data quality, applicability and transparency of national water accounts – A case study for Finland

Talous

PELTOALAN KÄYTTÖ

	1995	2005	2017 ¹⁾	2018 ¹⁾
	1 000 ha	1 000 ha	1 000 ha	1 000 ha
Nurmikasvit	755	620	717	763
Vilja yht.	978	1 188	1 071	1 040
vehnä	101	215	219	190
ruis	21	14	32	17
ohra	516	595	437	463
kaura	329	346	337	324
seosvilja	11	16	43	42
muut viljat	0,5	1,1	3,4	3,9
Rypsi ja rapsi	85	77	65	58
Sokerijuurikas	35	31	12	10
Peruna	36	29	22	22
Muut viljelykasvit	29	49	101	104
Tuotantoala yhteensä	1 918	1 993	1 988	1 996
Kesanto	223	241	254	246
Viljelyala yhteensä	2 141	2 235	2 242	2 242

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Sisältää vain taloudellisen kynnyksarvon (SO 2 000 euroa) ylittävät yritykset.

	1995	2005	2017	2018
	ha	ha	ha	ha
Maatalous- ja puutarha- yritysten keskipeltoala	22	33	47	48

Lähde: Luonnonvarakeskus

LUONNONMUKAISESTI VIJELTY PELTOALA JA LUOMUTILAT

Ala, ha	1995	2005	2017	2018
Luomuhyväksytty ala	23 139	135 223	216 693	235 065
Siirtymävaiheessa	21 557	12 364	42 759	61 581
Kokonaisluomuala	44 696	147 588	259 451	296 645
Luomualan osuus kokonaisviljelyalasta %	..	6,7	11,4	13,1
Luomuala/tila	20	34	57	59
Luomutiloja, kpl	2 793	4 296	4 587	5 039
Luomualan osuus kokonaisviljelyalasta % EU 28	..	3,6 ¹⁾	7	..
Kokonaisluomuala EU 28		6 475 828 ¹⁾	12 560 189	..

Lähde: Ruokavirasto, Eurostat

¹⁾ Vuoden 2005 luku on EU 27.

Paikallisuus

LUOMUTOIMIJOIDEN MÄÄRÄ

	2008	2011	2017	2018
Luomualkutuotanto ¹⁾	3 758	3 975	4 509	4 988
josta luomueläintiloja	511	643	974	1 037
Luomuelintarviketoimijat	401	487	742 ²⁾	749 ²⁾
Luomurehutoimijat	16	33	45	44
Luomusiemenpakkaamot	..	31	25	28
Yhteensä	4 175	4 526	5 437	5 934
Luomualkutuotanto EU 28	..	..	295 618 ³⁾	..

Lähde: Ruokavirasto, Eurostat

¹⁾ Maatilojen lisäksi mukana myös pelkät kasvihuone-, sienimö- ja mehiläistoimijat.

²⁾ Luvussa mukana alihankintatoimijat.

³⁾ Vuoden 2016 tieto.

LUOMUPELTOALAN KÄYTTÖ

Luomuhyväksytty ala, ha	1995¹⁾	2005	2017	2018
Nurmikasvit	11 431	60 195	134 053	149 187
Vilja yht.	8 158	46 362	58 147	61 503
vehnä	724	6 629	5 088	6 206
ruis	1 616	4 594	3 306	2 968
ohra	2 118	6 760	5 110	6 459
kaura	2 447	23 134	32 428	32 485
seos: korsiviljat	302	2 798	3 148 ²⁾	3 296 ²⁾
seos: palko+korsiviljat	927	1 842	8 284	9 272 ²⁾
Herne	120	1 289	2 298	1 768
Tattari	23	185	599 ²⁾	584 ¹⁾
Kumina	9	355	158 ²⁾	232 ²⁾
Pellava	22	277	123 ²⁾	47 ²⁾
Rypsi	64	2 419	1 542	1 976
Peruna	423	440	761	739
Avomaan vihannekset	197	211	468	527
Kasvihuonevihannekset	2	9	8	8
Lehtiyrtit	17	16	10 ²⁾	8 ²⁾
Marjat ja hedelmät	256	800	714	771
Muut kasvit	395	3 672	5 214	13 398
Kesanto	2 022	19 178	10 650	4 317
Yhteensä	23 139	135 223	216 784	235 065

Lähde: Ruokavirasto

¹⁾ Ei sisällä Ahvenanmaan tietoja.²⁾ Ahvenanmaalla ei tuotantoa.

Tavanomaisen peltoalan käytön luvut sivulla 16.

LUOMUTUOTANTO

	2007	%	2017	%	2018	%
	milj. kg	koko- nais- tuotan- nosta	milj. kg	koko- nais- tuotan- nosta	milj. kg	koko- nais- tuotan- nosta
Nauta	..	..	2,6	3,1	2,6	3
Sika	..	..	0,8	0,5	0,7	0,5
Lammas	..	..	0,3	24,8	0,4	24,8
Siipikarja	..	..	0,2 ¹⁾	0,1 ¹⁾	..	..
Kananmunat	1,1	2	3,88	5,7	4,7	6,7
Leipäviljat (vehnä ja ruis)	18,2	2,1	16,9	1,9	14,2	2,6
Peruna	3,7	0,5	9,4	1,5	13,5	2,2
Herne	1,2	18,8	1,9	21,3	3	14,7
Maito, milj. litraa	26,8	1,2	62,6	2,7	69	3

Lähde: Pro Luomu, Luonnonvarakeskus

¹⁾ Vuoden 2016 tieto.

Luomutuotteiden markkinaosuus (€) Suomen päivittäistavara-
kaupassa vuonna 2018 oli 2,4 %.

Lähde: Pro Luomu

SATO

	1995	2005	2017	2018
Vehnä				
ala 1 000 ha	101	215	194	178
kokonaissato milj. kg	380	801	802	495
sato kg/ha	3 770	3 730	4 130	2 780
Ruis				
ala 1 000 ha	21	14	29	16
kokonaissato milj. kg	58	32	114	42
sato kg/ha	2 770	2 290	3 920	2 580
Ohra				
ala 1 000 ha	516	594	358	405
kokonaissato milj. kg	1 764	2 103	1 460	1 336
sato kg/ha	3 420	3 540	4 070	3 300
Kaura				
ala 1 000 ha	329	345	270	289
kokonaissato milj. kg	1 097	1 073	1 014	818
sato kg/ha	3 330	3 110	3 760	2 830
Sokerijuurikas				
ala 1 000 ha	35	31	12	10
kokonaissato milj. kg	1 110	1 181	430	355
sato kg/ha	31 900	37 870	36 550	36 270
Rypsi ja rapsi				
ala 1 000 ha	85	77	55	53
kokonaissato milj. kg	128	106	91	71
sato kg/ha	1 500	1 380	1 650	1 330
Herne				
ala 1 000 ha	5	4	4	9
sato milj. kg	11	8	9	20
sato kg/ha	2 420	93	2 180	2 350
Peruna				
ala 1 000 ha	36	29	21	21
sato milj. kg	798	743	612	600
sato kg/ha	22 110	25 700	28 860	28 060
Vihannekset				
kokonaissato milj. kg	234	248	254	257
tomaatti	31	38	39	39
kasvihuonekurkku	24	32	43	45
valkokaali	24	19	23	19
porkkana	61	67	62	68
sipuli	17	21	26	24
Ruukkuvihannekset milj. kpl	30	64	102	116

Lähde: Luonnonvarakeskus

MAA - JA PUUTARHALOUDEN TUOTANTOKUSTANNUKSET

	2002	2005	2016	2017
	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Tarvikekustannukset				
yhteensä	1 572	1 569	2 075	2 010
Lannoitteet ja kalkitus	194	186	274	224
Muut kasvinviljely-				
kustannukset	256	309	414	404
Polttoaineet	176	209	255	293
Sähkö	117	115	206	207
Ostorehukustannukset	516	438	524	500
Kotieläinkustannukset	313	322	401	383
Tilakäyttökustannus ¹⁾	368	312	431	401
Konekustannukset				
yhteensä	844	875	1 058	991
Konepoistot	502	543	549	504
Muut konekustannukset	342	332	509	487
Rakennuskustannukset				
yhteensä	316	317	362	356
Rakennuspoistot	256	258	301	294
Muut rakennus-				
kustannukset	60	58	61	62
Muut kustannukset				
yhteensä	693	731	979	938
Vakuutukset	241	255	327	279
Kiinteät vuokrat	102	101	195	187
Muut poistot	45	46	49	44
Muut kustannukset	305	328	408	411
Työkustannukset				
yhteensä	1 835	1 775	1 486	1 359
Maksetut palkat	166	185	303	282
Palkkavaatimus	1 669	1 590	1 183	1 078
Korkokustannukset				
yhteensä	597	621	589	532
Korkokulut	127	112	113	116
Oman pääoman				
korkovaatimus	470	509	476	416
Yhteensä	6 226	6 199	6 980	6 587

Lähde: Luke Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskentapalvelu.

Aineisto: Luke kannattavuuskirjanpitoluokset.

Kaikkien vuosien luvut päivitetty uuden painotusjärjestelmän myötä.

¹⁾ Omalla tilalla tuotettujen ja käytettyjen rehujen ja kasvinsiementen kustannukset.

MAA- JA PUUTARHATALOUDEN TUOTTO

Tuottoerä	2002	2005	2016	2017
	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Kasvinviljelytuotto yhteensä	814	671	1 011	1 019
Ruis ja vehnä	86	72	114	153
Ohra	158	158	182	237
Kaura ja muut viljat	147	81	152	162
Öljykasvit	20	20	39	39
Nurmirehut	240	215	297	309
Peruna ja sokerijuurikas	140	110	186	81
Palkokasvit ja muut kasvit	23	15	39	38
Kotieläintuotto yhteensä	1 808	1 652	1 848	1 806
Nautakarja	1 243	1 097	1 267	1 295
Sika	348	348	304	263
Siipikarja	212	175	241	219
Lammas-, vuohi- ja hevostuotto	5	5	36	29
Kasvihuone- ja avomaatuotto	464	523	740	758
Rahoitustuotto	17	13	9	10
Muu tuotto	155	170	211	202
Tuet yhteensä	1 846	1 922	1 834	1 829
CAP-tuet	434	499	567	585
LFA-tuki ja ympäristötuki	714	738	861	826
Kansalliset tuet ja investointituet	697	684	388	405
Yhteensä	5 104	4 924	5 653	5 624

Lähde: Luke Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu.

Aineisto: Luke kannattavuuskirjanpitolokset.

Kaikkien vuosien luvut päivitetty uuden painotusjärjestelmän myötä.

Laskennassa mukana myös omalla tilalla tuotettujen ja käytettyjen rehujen ja siementen arvo.

MEHILÄISALAN LUKUJA

	2017	2018
Suomen Mehiläishoitajain Liiton jäsenet	2 590	2 750
Ammattitarhaajat ¹⁾ , kpl	74	79
Luomutarhaajien määrä	61	58
Tuottavien mehiläispesien määrä	67 000	72 300
Luomumehiläispesien määrä	4 079	4 488
Yhden mehiläispesän sato, kg	38	47
Hunajantuotanto, tn	2 100	2 606
Hunajan tuonti, tonnia	1 970	2 003
Hunajan kokonaiskulutus, tn	3 168	4 100
Hunajan kulutus, g/hlö	576	743
Mehiläispesien talvitappiot ²⁾ , %	15	19
Mehiläistarhauksen kokonaistuotto ³⁾ , €	30 000	31 000
Luomun osuus tuotannosta ja kulutuksesta %	7	7

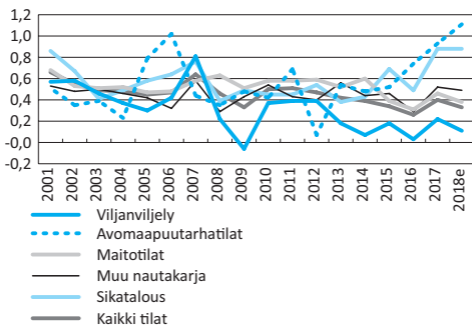
Lähde: Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry

¹⁾ Pesätukitilaston yli 100 pesän tarhaajat.

²⁾ Talven aikana kuolleiden mehiläisten osuus.

³⁾ Arvio vuosilta 2017 ja 2018.

MAATALOUDEN KANNATTAVUUSKERROIN TUOTANTOSUUNNITTAIN 2001–2018e

Lähde: Luke Maatalouden kokonaislaskenta

YRITTÄJÄTULO

	2002	2005	2017	2018 e
	Milj. €	Milj. €	Milj. €	Milj. €
Yrittäjätulo	1 019	827	520	415

Lähde: Luke Taloustohtori. Maatalouden kokonaislaskenta -palvelu.

Aineisto: Luke kannattavuuskirjanpitolokset.

Kaikkien vuosien luvut päivitetty uuden painotusjärjestelmän myötä.

TUOTTAJAHINNAT

		1995	2005	2017	2018	Muutos 17/18 %
Maito	snt/litra					
normimaidon hintaa ¹⁾		31,3	31,5	34,00	33,71	-0,2
meijerin jälkitili		1,5	2,2	0,53	0,57	7,6
Liha	€/kg					
naudanliha		2,4	2,1	2,98	3,12	4,6
sianliha		1,3	1,3	1,48	1,52	3,2
broilerinliha		1,1	1,1	1,29	1,32	1,8
karitsanliha		1,9	2,6	3,71	3,78	2,3
hevosenliha		1,3	0,3	..	..	..
Kananmunat	€/kg	0,5	0,6	0,96	1,03	6,6
Vilja ja peruna						
leipävehnä ²⁾	€/tonni	147,0	106,2	156,49	193,84	23,9
ruis ²⁾	€/tonni	149,5	118,4	164,02	180,64	10,1
rehuohra ²⁾	€/tonni	122,3	99,5	130,22	171,94	32,0
kaura ²⁾	€/tonni	118,4	87,1	134,69	177,85	32,0
mallasohra ²⁾	€/tonni	142,1	115,3	156,63	179,03	14,3
ruokaperuna ³⁾	€/100 kg	..	..	17,97	18,59	3,5
rypsi ja rapsi ²⁾	€/tonni	..	200,1	382,51	355,16	-7,2

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Perushinta I-luokan maidolle, joka sisältää 4,3 % rasvaa ja 3,3 % valkuaista. Ei sisällä laatuosaa, muita lisiä, tuotantotukea eikä jälkitiliä.

²⁾ Viljelijöille maksettu perushinta sisältäen kuljetuksen ensimmäiseen vastaanottopisteeseen.

³⁾ Viljelijöille maksettu hinta 100 nettokiloa kohden pakkaamolle toimitettuna. Ei sisällä varhaisperunaa.

KOTIELÄIMET

Kotieläimiä 1 000 kpl	1995	2005	2017	2018
Hevosia	50	64	74	74
Nautakarjaa	1 148	959	893	882
lypsylehmiä	399	319	275	271
emolehmiä	29	35	60	60
Lampaita ¹⁾	159	87	156	155
uuhia	69	52	76	76
muut lampaat	90	35	80	80
Sikoja ²⁾	1 400	1 401	1 136	1 089
emakoita	161	177	85	83
lihasikoja	451	460	536	508
porsaita	476	451	494	477
Siipikarjaa ³⁾	10 358	10 538	13 136	14 140
kanoja	4 179	3 128	3 746	3 985
broilereita	4 276	5 472	8 047	8 781
kalkkunoita	80	495	292	299
Vuohia	6	7	5	5
Eloporoja ⁴⁾	208	207	193	185

Lähde: Luonnonvarakeskus, Tilastokeskus, Suomen Hippos ry

¹⁾ Vuodesta 2015 lähtien lammassluvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden.

²⁾ Sikojen luokittelu muuttunut v. 2015 alkaen. Ainoastaan luokka 'Sikoja' on vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden.

³⁾ Vuodesta 2016 lähtien siipikarjan lukumäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden.

⁴⁾ Elämään jätetyt vuotta vanhemmat lukuporot + vasat.

KESKIMÄÄRÄINEN ELÄINLUKU TILOILLA

Keskieläinluku kpl/tila	2012	2017 ¹⁾	2018 ¹⁾
Siat	1 175	1 871	1 887
Naudat	70	88	91
Siipikarja	32 412	30 128	32 506

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Maatalous- ja puutarhayrityksen määritelmää on muutettu 2013. Vuoden 2012 luku on laskettu takautuvasti. Lukuja ei voi verrata aikaisempien vuosien tilastoihin.

OTANTAAN PERUSTUVAT ELÄINSUOJELUTARKASTUKSET

kpl	Tarkastuksia			Laiminlyöntejä		
	2011	2017	2018	2011	2017	2018
Siat	52	20	22	13	3	6
Naudat	362	288	209	97	43	22
Munivat kanat	26	3	1	5	0	1
Broilerit	..	2	4	..	0	1
Vuohet	12	0	1	0	0	0
Ankat ja hanhet	8	..	..	0	..	..
Lampaat	32	13	21	8	1	0

Lähde: Ruokavirasto

ELÄINSUOJELUTARKASTUKSET KAUPALLISISSA ELÄINKULJETUKSISSA

	2005	2011	2017	2018
Tarkastukset (lkm)	451	387	357	382
Epäkohdat (%)	24	16	7	6

Lähde: Ruokavirasto

ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUSTA SAAVAT TILAT ¹⁾

Tiloja, kpl	2016	% tiloista	2017	% tiloista	2018	% tiloista
Nautatilat	4 888	52	4 841	52	4 787	53
Sikatilat	698	68	773	72	746	73
Lammas/ vuohetilat	318	53	307	47	311	47
Siipikarja- tilat	304	70	357	75	358	75

Lähde: Ruokavirasto

¹⁾ Tilat, joille maksettu korvausta.

% tiloista, jotka voivat hakea hyvinvointikorvausta (riittävä eläinmäärä).

ELÄINTEN TERVEYDENHUOLTOTYÖN TOTEUTUMINEN SIKA- JA NAUTATILOILLA

	Terveyden- huoltosopimus eläinlääkäriin kanssa		Kattavuus %		Erityis- tasolla ¹⁾		Kansallisella tasolla ²⁾		Perustasolla ³⁾		Passivoitu ⁴⁾		Terveyden- huoltokäyntejä	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Sikatilat (pi- topaikat)	1 220	1 153	88	85	42	39	1 094	990	37	67	39	57	5 577	5 174
Nautatilat	7 508 ⁵⁾	7 560 ⁶⁾	67 ⁵⁾	71 ⁶⁾	..	..	..	..	..	..	..	..	9 041 ⁵⁾	10 694 ⁶⁾

Lähde: ETT, Sikava (sikaloiden terveystilastusrekisteri) ja Naseva (nautojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä)

¹⁾ Täyttää vapaaehtoiset elinkeinon jalostussikaloille asettamat erityisvaatimukset www.sikava.fi.

²⁾ Täyttää vapaaehtoiset elinkeinon asettamat terveydenhuollon vaatimukset.

³⁾ Joku vapaaehtoisista kansallisen tason vaatimuksista ei täyty.

⁴⁾ Pitopaikka tyhjänä.

⁵⁾ Vuonna 2017.

⁶⁾ Vuonna 2018.

Pitopaikkojen määrä eri terveystilastustasoilla vuosittain 31.12.

VASTUULLISEN TUOTANNON RAJA-ARVOT SIANLIHANTUOTANNOSSA

Jakso	Pitopaikat ¹⁾ , joilla VTM		VTM-ylitykset ¹⁾ , lihasiat			VTM-ylitykset ¹⁾ , emakot	
	alit- tuu	ylit- tyy	koko- ruho	osa- ruho	kuol- leisuus	koko- ruho	kuollei- suus
2_2016	95,8	4,2	0,6	1,1	1,5	0,2	0,8
1_2017	91,8	8,2	2,3	1,6	2,4	0,5	0,9

Lähde: ETT, Sikava (sikaloiden terveystuotusrekisteri)

Vastuullisen tuotannon mittarit (VTM) ovat osa sianlihantuotannon kansallisen tason ehtoja (sikava.fi/terveystuotus). Näiden raja-arvojen ylittymistä tarkkaillaan puolivuositain. Raja-arvo kokoruuhohylkäyksille: emakot 7 % ja lihasiat 1,1 %. Raja-arvo lihasikojen osaruuhohylkäyksille on 12 %. Raja-arvo emakkokuolleisuudelle on 25 %, lihasikojen kuolleisuudelle 4 %.

¹⁾ %-osuudet pitopaikoista suhteutettuna kaikkiin pitopaikkoihin.

MIKROBILÄÄKKEIDEN KÄYTTÖ TUOTANTOELÄIMILLÄ

	EU/ETA-alue keskimäärin			Suomi		
	2010 ²⁾	2015 ³⁾	2016 ³⁾	2010	2015	2016
mg/PCU ¹⁾	131	136	126	25	20	19

Lähde: Euroopan lääkevirasto EMA, ESVAC

¹⁾ Tuotantoeläinpopulaatioon suhteutettu kulutus (PCU, population correction unit = populaatiokorjausyksikkö, jonka laskennassa huomioidaan tärkeimmät tuotantoeläinlajit) EU/ETA-alueen tulos on laskettu jakamalla mikrobilääkkeiden kokonaisynti kaikissa raporttiin osallistuneissa maissa näiden maiden yhteenlasketulla populaatiokorjausyksiköllä.

²⁾ Osallistuneiden maiden lukumäärä: 19

³⁾ Osallistuneiden maiden lukumäärä: 30

BROILERIEN HYVINVOINTIA KUVAAVA JALKAPOHJAINDEKSI

	2012	2017	2018
Parvien osuus %, joilla pisteet alle 40	94,46	99,2	98,5
Parvien osuus %, joilla pisteet 40–80	4,91	0,75	1,28
Parvien osuus %, joilla pisteet yli 80	0,62	0,05	0,18

Lähde: ETT

Kaikista broileriparvista arvioidaan teurastamolla vähintään sadan linnun yksi jalkapohja. Ihotulehduksen vakavuusasteelle on kolme luokkaa 0, 1 ja 2, joista 0 vastaa tervettä jalkapohjaa. Alle 40 pistettä/parvi katsotaan hyväksi tilanteeksi.

KANALAT

Kanalatyyppi	% kananmunatuotannosta		
	2010	2017	2018
Virikehäkki	89	62	59
Lattia	9	32	33
Ulko ¹⁾	..	..	2
Luomu	2	5	7

Lähde: Suomen Siipikarjaliitto ry

¹⁾ Ennen vuotta 2018 ulkotuotanto tilastoitiin osaksi lattiatuotantoa.

NAVETTATYYPIT TUOTOSSEURANTAKARJOISSA 2018

	Navetoita	%	Lehmiä	%	Keskilehmä- luku, kpl/tila
Parsinavetta	2 870	61	75 776	39	29,1
Pihatto	1 835	39	120 083	61	73,6
Yhteensä	4 705 ¹⁾	100	195 859	100	46,2

Lähde: ProAgria

¹⁾ Tiedossa ei ole mukana kaikki tuotosseurantakarjat.

Parsinavetta: Lehmä on kytketty päästään kiinni parteen, jossa se syö ja lepää, ja jossa se myös lypsetään.

Pihatto: Lehmät ovat irti rakennuksessa, jossa niille on erillinen ruokinta- ja lepoalue. Lehmät lypsetään joko lypsyasemalla tai robotti lypsää ne.

LAIDUNTAMINEN JA ULKOILUTUS TUOTOSSEURANTAKARJOISSA

Karjoja	2010		2018	
	kpl	%	kpl	%
Kesällä laidun, talvella ulkoilu	455	7,9	429	9,0
Kesällä laidun, talvella sisällä	3 895	67,8	2881	63,0
Kesällä tarhassa, talvella ulkoilu	103	1,8	104	2,0
Kesällä tarhassa, talvella sisällä	347	6	290	6,0
Kesällä ja talvella sisällä	946	16,5	904	20,0
Yhteensä	5 746	100	4 608	100

Lähde: ProAgria

LYPSYKONEET 2018

Lypsykonetyyppi	Tiloja	%
Putkilypsy	2 660	59,8
Lypsyasema	863	19,4
Automaattilypsy	899	20,2
Kannukone	29	0,7
Yhteensä	4 451	100,0

Lähde: ProAgria

TUOTOSSEURANTAKARJAN KESKITUOTOS JA MAIDON PITOISUUDET 2018

Rotu	Lehmiä, kpl	Keski-tuotos, kg/lehmä	Maidon pitoisuudet, %			
			Valku- ainan	Rasva	EKM ¹⁾	Solut ²⁾
Ayrshire	90 048	9 310	3,58	4,46	9 963	168
Holstein	92 171	10 360	3,47	4,16	10 669	182
Suomenkarja	1 876	6 347	3,43	4,43	6 763	184
Itäsuomenkarja	224	4 318	3,45	4,38	4 569	160
Länsisuomenkarja	1 236	7 021	3,44	4,48	7 526	183
Pohjois-suomenkarja	417	5 437	3,40	4,29	5 677	200
Jersey	874	7 912	3,85	5,21	9 370	177
Muu	359	9 112	3,45	4,19	9 488	175
Kaikki	185 328	9 795	3,52	4,30	10 278	176

Lähde: ProAgria

¹⁾ Energiakorjattu maitotuotos (maidon rasva-, valkuais- ja laktoosipitoisuudet huomioidaan).

²⁾ Maidon solupitoisuuden geometrinen keskiarvo 1 000 kpl/ml.

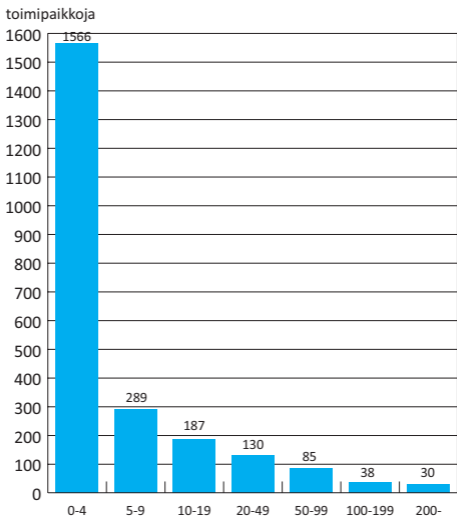

ELINTARVIKEJALOSTAJAT TOIMIALOITTAIN

Toimiala	2000		2014		2017	
	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä	< 20 henkeä	≥ 20 henkeä
Teurastus ja lihanjalostus	330	50	385	42	391	44
Kalanjalostus	243	13	300	15	313	19
Vihannesten, marjojen ja hedelmien jalostus	373	22	433	27	437	28
Maidon jatkojalostus	108	42	89	32	87	24
Myllytuotteiden valmistus	145	8	128	14	114	9
Leipomotoiminta	991	110	874	78	770	65
Juomien valmistus	85	14	128	19	105	11
Muiden elintarvikkeiden jalostus	330	48	343	43	389	53
Yhteensä	2 605	307	2 680	270	2 606	253

Lähde: aitojamakuja.fi Ruoka Suomi -teemaryhmä

ELINTARVIKE- JA JUOMATEOLLISUUDEN TOIMIPAIKAT YRITYSKOON MUKAAN

Lähde: Tilastokeskus

Elintarvike- ja juomateollisuus on pk-yritysvaltaista.

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN SUURIMMAT TOIMIALAT

Toimiala	Toimipaikkojen lukumäärä		Henkilöstön lukumäärä yhteensä ¹⁾		Liikevaihto 1 000 €		Liikevaihto 1 000 €/henkilö	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Teurastus, lihatuotteiden valmistus	254	242	8 022	8 104	2 437 902	2 498 218	304	308
Kalan, äyriäisten ja nilviäisten jalostus	146	147	859	861	346 997	363 811	404	423
Hedelmien ja kasvien jalostus ja säilöntä	155	159	1 936	1 979	567 744	569 958	293	288
Perunoiden jalostus ja säilöntä	44	41	383	394	112 318	128 306	293	326
Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus	20	18	147	143	59 233	61 608	403	432
Maitotaloustuotteiden valmistus	89	84	4 119	4 504	2 044 459	2 044 294	496	454
Mylly- ja tärkkelystuotteiden valmistus	65	65	618	615	354 053	333 999	573	543
Leipomotuotteiden, makaronien yms. valmistus	799	796	7 352	7 093	1 007 091	1 007 425	137	142
Muiden elintarvikkeiden valmistus, joista	269	283	5 886	5 934	1 814 545	1 885 814	308	318
Sokeri	4	4	268	274	197 116	238 364	735	869
Kaakao, suklaa ja makeiset	48	50	1 567	1 582	378 605	361 637	242	229
Teen ja kahvin valmistus	23	24	464	431	360 006	375 608	776	872
Eines- ja valmisruuat	77	80	1 935	1 889	376 207	383 703	194	203
Ravintovalmisteet ja dieettiruuat	9	10	369	396	143 085	141 083	388	356
Juomat	177	190	2 807	2 774	1 214 119	1 253 974	433	452
Alkoholijuomat ²⁾	148	161	2 517	2 501	1 096 973	1 143 209	436	457
Elintarviketeollisuus yhteensä	1 882	1 879	29 908	30 185	9 200 979	9 542 848	308	316

Lähde: Tilastokeskus, TOL 2008

¹⁾ Käsitteä palkansaajat sekä yrittäjät. Palkattu henkilöstö on muunnettu kokovuosityölliseksi siten, että esim. puolipäiväinen työntekijä vastaa 0,5 henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä kokovuosityöllistä.

²⁾ Alkoholijuomien tislauksen ja sekoittamisen: etyylialkoholin valmistus käymisteitse sekä siiderin ja hedelmä- ja marjaviinien valmistus, muiden tislaamattomien juomien valmistus käymisteitse sekä oluen valmistus.

ELINTARVIKetuonti ja -vientä

Tuoteryhmä	Tuonti milj. €		
	1995	2005	2017 ¹⁾
JALOSTETUT ELINTARVIKKEET			
Juomat	..	333,3	422,30
Alkoholijuomat ²⁾	99,5	267,8	312,13
Olut	7,4	20,6	37,00
Virvoitusjuomat ja kivennäisvedet	4,0	33,5	59,19
Mehut	9,1	13,0	80,34
Eläin- ja kasvisrasvat sekä öljyt	31,1	41,2	101,39
Voi ym. maitorasvat	..	1,4	5,45
Rypsi- ja rapsiöljy	..	5,0	9,13
Margariini	6,9	23,6	28,56
Hedelmäsiilykkeet	..	42,5	70,36
Muut vihannes- ja kasvissäilykkeet	..	35,6	75,46
Sokeri ja hunaja	1,3	2,2	63,97
Sokerikemian tuotteet	3,5	6,4	4,34
Hunaja	..	2,2	9,63
Kahvi (instant ja paahdettu)	11,3	19,7	75,19
Kala ja äyriäiset	..	..	147,55
Kalapakasteet	..	6,9	30,76
Keitot ja liemet	8,5	12,8	35,95
Lastenruuat	2,0	9,3	19,75
Liha	57,3	102,8	330,53
Sika	..	29,4	55,97
Nauta	..	37,9	73,23
Siipikarja	..	18,2	31,58
Maitotalous	63,6	178,8	384,47
Maitojauhe	..	1,9	3,29
Juusto	..	123,1	272,48
Maltaat	1,7	0,4	2,39
Marja- ja vihannespakasteet	23,6	59,0	98,92
Perunapakasteet	..	16,4	28,79
Jauhot ja myllytuotteet	1,4	3,0	132,36
Ruisjauhot	..	..	0,20
Rehut	83,7	147,0	326,20
Makeiset	90,9	134,7	250,92
Suklaa	..	56,1	119,65
Täkkelystuotteet	69,5	82,0	91,86
Kaikki jalostetut elintarvikkeet yhteensä³⁾	860,1	1 781,6	3 276,82
MAATALOUSTUOTTEET			
Tee	..	..	13,93
Hedelmät	146,7	220,3	374,93
Kaakaopavut	0,2	0,0	0,26
Kahvi, raaka	124,3	115,7	210,56
Linnunmunat	0,1	1,3	3,45
Kala ja äyriäiset	..	..	350,39
Tuore kala	14,4	65,6	338,40
Marjat	2,6	5,7	20,40
Mustikat	..	2,3	1,51
Mausteet	4,4	6,8	15,42
Pähkinät	7,4	9,5	35,83
Raakasokeri	17,7	26,7	32,90
Kasvikset ja peruna	62,5	113,6	221,41
Viljat	37,2	28,5	37,17
Kaura	..	0,01	6,28
Kaikki maataloustuotteet yhteensä³⁾	1 335,8	2 448,3	1 382,05

Lähde: Tulli, Elintarviketeollisuusliitto ry

¹⁾ Tilastointi on muuttunut vuonna 2015. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin.

	Vienti milj. €					
	Muutos 17/18 %	1995	2005	2017 ¹⁾	2018 ¹⁾	Muutos 17/18 %
2018 ¹⁾						
453,30	7,3	..	90,2	182,47	173,43	-5,0
326,23	4,5	40,1	73,4	149,01	145,50	-2,4
36,77	-0,6	19,7	11,3	14,02	12,17	-13,2
77,83	31,5	7,4	4,8	19,45	15,75	-19,0
85,85	6,9	13,0	2,1	5,00	6,39	27,8
105,47	4,0	7,0	26,5	157,16	160,78	2,3
5,37	-1,4	..	85,1	137,01	138,98	1,4
14,45	58,2	..	22,7	4,63	3,40	-26,6
26,77	-6,3	30,7	32,7	6,51	7,72	18,5
65,66	-6,7	..	3,2	2,24	2,29	2,3
79,44	5,3	..	4,7	3,74	4,43	18,5
66,02	3,2	0,0	0,0	104,13	97,78	-6,1
4,92	13,1	13,4	81,5	85,65	86,59	1,1
8,56	-11,1	..	0,003	0,044	0,12	169,5
77,77	3,4	21,9	8,0	37,00	30,29	-18,1
147,14	-0,3	..	..	17,71	16,07	-9,2
32,69	6,3	..	6,1	12,04	10,37	-13,9
36,24	0,8	0,4	0,4	2,22	1,70	-23,5
20,92	5,9	7,4	4,9	6,64	7,57	14,0
345,90	4,6	26,4	91,5	118,27	106,61	-9,9
55,56	-0,7	..	68,6	59,92	43,93	-26,7
83,61	14,2	..	6,4	14,92	17,63	18,1
30,65	-3,0	..	10,2	10,20	12,32	20,7
395,34	2,8	161,9	303,1	257,35	242,88	-5,6
3,62	10,0	..	28,7	88,98	69,28	-22,1
272,50	0,0	..	119,7	47,22	48,06	1,8
1,31	-45,2	15,7	21,9	13,79	14,85	7,7
104,05	5,2	9,0	18,2	25,91	21,96	-15,3
28,99	0,7	..	0,2	0,32	0,09	-70,8
126,26	-4,6	4,3	7,7	45,96	58,58	27,5
0,26	26,5	..	..	0,33	0,17	-48,8
331,81	1,7	15,0	21,7	74,18	67,31	-9,3
223,03	-11,1	94,9	86,3	100,44	92,35	-8,1
110,83	-7,4	..	46,8	60,64	53,21	-12,3
94,28	2,6	8,5	15,7	10,98	11,08	0,9
3 224,02	-1,6	609,0	961,9	1 329,27	1 270,78	-4,4
12,44	-10,7	..	..	0,408	0,32	-20,5
381,62	1,8	13,0	0,8	7,76	7,45	-4,0
0,35	36,8	0,0	0,0	0,0043	0,01	244,2
161,37	-23,4	2,3	0,0	24,13	4,21	-82,5
5,70	65,3	7,1	6,6	11,37	14,34	26,1
362,23	3,4	..	..	122,63	155,28	26,6
349,06	3,1	2,3	0,0	122,49	155,18	26,7
29,27	43,5	0,8	0,2	0,54	0,01	-97,6
4,09	171,7	..	..	0,41	0,0015	-99,6
15,68	1,7	1,5	1,9	10,27	8,53	-16,9
33,31	-7,0	0,1	0,0	0,55	0,58	6,3
6,62	-79,9	0,01	0,8	1,03	1,32	27,4
228,13	3,0	7,2	3,9	6,39	7,46	16,7
50,50	35,9	35,8	42,3	111,26	80,31	-27,8
2,37	-62,3	..	35,9	56,88	58,71	3,2
1 359,84	-1,6	683,1	1 022,8	295,79	281,26	-4,9

²⁾ Sisältää mietojen ja väkevien alkoholijuomien lisäksi väkiviinat sekä etikan ja etikkahaposta valmistetut etikankorvikkeet. ³⁾ Jalostettujen elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden summa kertoo viennin ja tuonnin kokonaisarvon.

ELINTARVIKEIEN MAITTAIN

Osuus viennin kokonaisarvosta

1995	%	2005	%	2017 ¹⁾	%	2018 ¹⁾	%
Venäjä	29,5	Venäjä	19,7	Ruotsi	18,0	Ruotsi	18,6
Ruotsi	14,2	Ruotsi	15,4	Viro	8,9	Viro	8,1
Viro	6,9	Viro	9,2	Venäjä	7,3	Ranska	6,7
Saksa	5,1	USA	5,9	Ranska	6,0	Venäjä	5,9
Belgia	4,4	Saksa	5,3	Saksa	4,6	Saksa	5,6
Norja	3,7	Iso-Britannia	4,4	Tanska	4,5	Tanska	5,0
USA	3,6	Puola	3,2	Puola	3,7	Puola	4,2
Iso-Britannia	3,4	Norja	2,9	Alankomaat	3,4	Alankomaat	3,9
Tanska	3,2	Tanska	2,8	Iso-Britannia	3,2	Kiina	3,1
Alankomaat	2,8	Ranska	2,8	Liettua	2,7	Liettua	3,0
Muut	23,2	Muut	28,4	Muut	38,3	Muut	35,9
Yhteensä	100	Yhteensä	100	Yhteensä	100	Yhteensä	100

Lähde: Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry

¹⁾ Tilastointi muuttunut vuodesta 2014 lähtien. Luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien lukuihin.

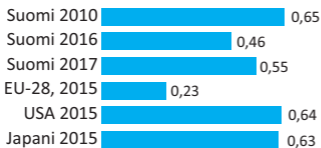
ELINTARVIKEVIENTI MAITTAIN JA TUOTERYHMITÄIN, VIENTI 2018

Venäjä	1 000 €	EU	1 000 €	Muut maat	1 000 €
Rehuseokset	17 681	Kala, tuore	150 915	Maitojauhe	52 110
Muut elintarvikkeet	9 563	Voi ja muut maitorasvat	122 665	Sianliha	29 642
Alkoholijuomat	9 187	Alkoholijuomat	110 098	Muut maitovalmisteet	26 572
Muut leipomovalmisteet	7 033	Kaura	50 816	Alkoholijuomat	26 214
Maltaat	9 070	Muut maitovalmisteet	41 917	Juusto	19 763
Suklaa	5 482	Suklaa	40 207	Rehuraaka-aineet	18 129
Muut viljavalmisteet	5 185	Juusto	28 212	Voi ja muut maitorasvat	15 418
Kahvi, raaka	3 850	Kahvi, paahdettu	27 590	Muu liha ja eläimenosat	8 971
Muut myllyteollisuustuotteet	3 753	Muut makeiset	26 771	Kaura	7 898
Olut	3 236	Jogurtti	24 894	Suklaa	7 519
Muut	20 703	Muut	394 308	Muut	65 163
Yhteensä	94 743	Yhteensä	1 018 393	Yhteensä	277 399

Lähde: Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN T&K-MENOT

(% tuotannon bruttoarvosta)

Lähde: Tilastokeskus, FoodDrinkEurope

KULUTUSMENOT

Yksityiset kulutusmenot milj. euroa, käypiin hintoihin	1995	2005	2016	2017
Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat	7 411	9 381	13 528	13 403
Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien %-osuus	15	12	12	12
Alkoholijuomat ja tupakka	2 976	4 052	5 034	5 007
Vaatteet ja jalkineet	2 218	3 771	4 785	4 805
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu ja muut polttoaineet	11 889	19 253	31 947	33 227
Sisustus, kotitalousvälineistö ja kodinhoito	2 132	4 147	5 368	5 461
Terveys	1 631	3 367	5 240	5 419
Liikenne	5 924	10 438	13 254	13 766
Tietoliikenne	780	2 185	2 611	2 683
Virkistys ja kulttuuri	5 087	9 094	11 829	12 144
Koulutus	228	333	447	460
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	3 383	5 259	7 243	7 642
Muut tavarat ja palvelut	4 709	7 074	11 078	11 240

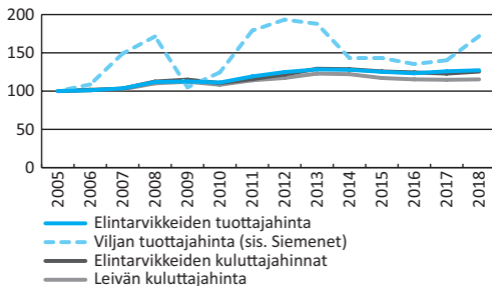
Lähde: Tilastokeskus / kansantalouden tilinpito

RAVINTOMENOT

Kotitalouksien ravintomenot asukasta kohti	1995		2005		2016		2017	
	€/v	%	€/v	%	€/v	%	€/v	%
Leipä- ja vilja- tuotteet	232	17	301	18	363	16	364	16
Liha ja lihatuot- teet	311	23	359	21	474	21	466	20
Kala ja kalatuot- teet	58	4	73	4	124	5	132	6
Maito, juusto ja munat	248	18	308	18	437	19	426	19
Rasvat ja öljyt	42	3	39	2	40	2	40	2
Hedelmät ja kasvikset	190	14	287	17	441	19	437	19
Perunat ja perunavalmisteet	45	3	45	3	58	3	55	2
Sokeri	21	2	14	1	11	0	13	1
Kahvi, tee ja kaakao	69	5	45	3	74	3	76	3
Muut ¹⁾	150	11	203	12	281	12	264	12
Elintarvikkeet yhteensä	1 365	100	1 674	100	2 303	100	2 273	100

Lähde: Tilastokeskus / kansantalouden tilinpito

¹⁾ Ei sisällä muita juomia.ELINTARVIKKEIDEN REAALIHINTAKEHITYS SUOMESSA
2005–2018

Lähde: Tilastokeskus

VÄHITTÄISHINNAT

Hinnat, €/kg, €/l	1994	2005	2017	2018
Maito				
kevytmaito	0,66	0,74	0,99	0,99
rasvaton maito	0,58	0,72	0,89	0,90
piimä ¹⁾	0,58	0,89	1,34	1,36
Juustot				
emmental	8,34	10,59	13,75	14,16
edam	7,03	7,92	8,80	9,08
Rasvat				
voi	5,28	4,96	5,16	6,06
rasiamargariini	..	2,87	3,53	3,52
Liha				
naudan paisti ²⁾	11,16	9,08	15,99	16,38
naudan jauheliha	7,86	7,44	9,95	10,11
porsaan ulkofile ³⁾	7,59	9,02	9,48	9,07
broilerin rintafile ⁴⁾	4,10	2,03	12,84	12,32
meetvursti	15,86	12,19	15,41	15,75
nakit	5,82	4,68	7,27	7,41
lenkkimakkara	3,70	3,43	4,26	4,33
Kananmunat	2,79	2,33	3,27	3,24
Kala				
kirjolohi ⁵⁾	5,84	8,29 ⁶⁾	12,22	11,16
Vilja- ja kasviuotteet				
vehnäjauhot	0,90	0,59	0,65	0,65
ruisleipäpalat	..	3,68	3,54	3,56
vehnäleipä	..	3,57	..	..
pullapitko	5,63	5,79	6,79	6,85
hienosokeri	1,23	1,08	0,88	0,83
ruokaperuna	1,52	0,65	0,85	0,91
porkkana	1,56	1,21	1,49	1,98
tomaatti	2,39	2,98	2,92	3,05
kahvi	5,56	5,04	7,98	7,90

Lähde: Tilastokeskus/hinta- ja palkkatiedote

¹⁾ Vuoden 1994 keskihinta laskettu rasvattomasta piimästä.

²⁾ Vuoden 1994 keskihinta laskettu ulkopaistista.

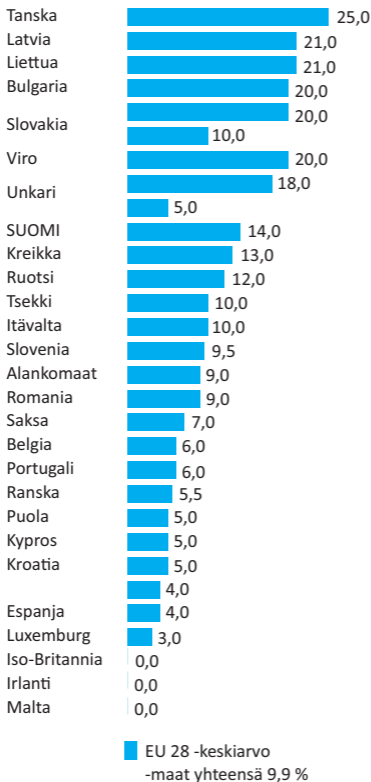
³⁾ Vuoden 1994 keskihinta laskettu porsaankyljyksestä.

⁴⁾ Vuoden 1994 keskihinta laskettu broilerin koipireisipaloista.

⁵⁾ Perattu kokokala.

⁶⁾ Vuoden 2006 arvo.

YLEISIN ELINTARVIKKEIDEN ARVONLISÄVERO EU-MAISSA 2019 (%)

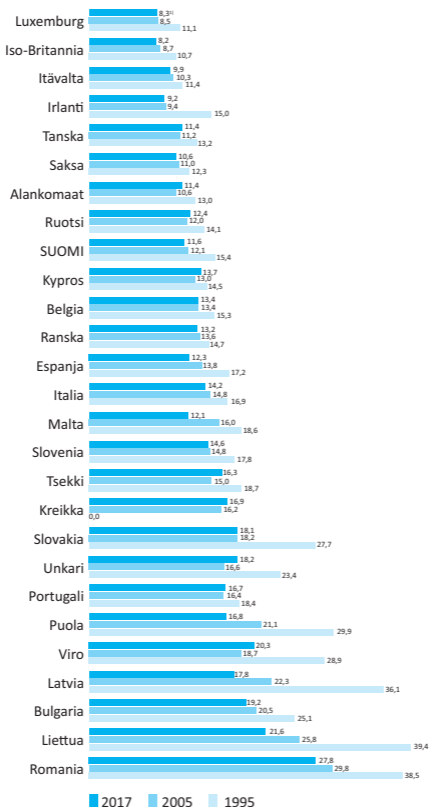
Lähde: Euroopan komissio

HIINTAINDEKSIT 2017 (EU15 = 100)

	Todellinen yksiö- ilinen kulutus	Elintarv. ja alkoholitt. juomat	Elin- tarvik- keet	Leipä- ja viljatuot- teet	Liha- ja liha- tuot- teet	Kala- ja kala- tuot- teet	Maito, juusto ja munat	Rasvat ja öljyt	Hedelmät, kasvikset, perunat	Muut elin- tarvik- keet	Alko- holitt. juomat
Alankomaat	106,7	95,9	95,4	85,8	111,6	100,0	97,8	91,4	95,8	85,9	99,8
Belgia	104,5	107,2	106,6	106,8	114,3	108,5	107,9	111,5	98,5	100,6	112,4
Espanja	87,2	90,6	90,7	102,1	80,7	85,2	94,2	84,7	93,4	98,5	88,9
Irlanti	120,1	117,3	115,3	116,0	99,1	110,1	122,2	109,9	120,4	136,4	137,2
Iso-Britannia	109,4	89,1	87,6	81,6	86,3	79,5	90,7	85,7	91,0	93,4	104,0
Italia	94,5	105,2	106,7	110,7	107,8	103,5	113,8	96,9	101,1	108,3	91,1
Itävalta	104,9	118,3	119,3	126,4	132,2	130,8	104,3	126,4	119,1	107,2	110,6
Kreikka	77,2	101,4	100,0	108,6	84,1	107,4	131,9	119,8	77,1	133,0	117,6
Luxemburg	130,2	117,8	118,8	119,5	126,6	112,3	128,2	121,0	110,8	112,0	112,3
Portugali	77,7	94,4	92,5	91,5	76,9	94,2	107,7	107,2	86,3	128,1	119,0
Ranska	99,6	108,1	109,0	104,6	118,3	112,9	97,8	108,2	114,5	103,4	99,4
Ruotsi	125,1	116,8	117,3	122,9	113,8	115,9	116,2	120,3	122,3	116,1	113,6
Saksa	96,5	95,5	95,4	94,9	95,3	120,4	90,6	103,2	97,7	92,4	97,4
Suomi	114,7	112,6	111,5	120,1	109,5	110,6	112,8	95,4	117,2	107,7	122,9
Tanska	129,3	125,2	124,7	145,3	110,8	129,5	114,7	115,8	111,9	160,2	132,3
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Lähde: Eurostat, Kantar TNS Agri Oy

KOTITALOUKSIEN KULUTUS ELINTARVIKKEISIIN JA ALKOHOLITTOMIIN JUOMIIN % kotitalouksien kokonaiskulutuksesta

Lähde: CIAA, Eurostat, Kantar TNS Agri Oy

¹⁾ Vuoden 2012 tieto.

LIHA

Milj.kg	1995	2005	2017	2018
Sianliha				
tuotanto	166	204	182	169
kulutus	165	176	184	177
vient ¹⁾	9	40	32	22
tuonti ¹⁾	10	15	33	34
Naudanliha				
tuotanto	95	87	86	87
kulutus	96	98	107	108
vient ¹⁾	6	2	4	5
tuonti ¹⁾	8	14	26	27
Siipikarjanliha				
tuotanto	43	87	130	137
kulutus	45	84	137	141
vient ¹⁾	3	10	17	16
tuonti ¹⁾	0,3	7	22	22
Lampaanliha				
tuotanto	2,0	0,6	1,3	1,4
kulutus	2,0	1,9	3,9	3,8
vient ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0
tuonti ¹⁾	1,0	1,4	2,6	2,4
Hevosenliha				
tuotanto	0,4	0,1	0,3	0,3
Kulutus	0,5	1,0	1,8	1,6
Poronliha				
tuotanto ²⁾	2,8	2,9	1,9	1,8
kulutus	2,6	3,1	2,5	2,4
vient ¹⁾	..	0,04	0,2	0,2
tuonti	..	0,2	0,7	0,8
Liha yhteensä				
tuotanto	306	378	399	394
kulutus	308	361	434	432
vient ¹⁾	15	52	53	42
tuonti ¹⁾	21	39	85	86
Lihavalmisteiden vienti	3,7	2,1	2,3	1,5

Lähde: Kantar TNS Agri Oy, Luonnonvarakeskus, Tullihallitus/tuonnintarkkailu, Paliskunnat

¹⁾ Ruhloliha, sis. luut ja hävikin. Syöty määrä on n. puolet ruholihasta.

²⁾ Tilastointi poronhoitovuosittain, 1.6.–31.5.

KANANMUNAT

Milj. kg	1995	2005	2017	2018
Tuotanto	74,7	58,2	73,5	74,9
Kulutus	61,0	48,8	66,6	64,9
Vienti	14,0	11,2	10,7	12,3

Lähde: Kantar TNS Agri Oy

MAITOTUOTTEET JA RAVINTORASVAT

	1995	2005	2017	2018
Maito, milj. litraa				
tuotos	2 397	2 362	2 336	2 328
litraa/lehmä	5 981	7 505	8 534	8 650
vastaanotettu meijereihin	2 296	2 293	2 297	2 285
kulutus (maitoa ja neste- mäisiä maitovalmisteita)				
milj. kg	1 012	995	881	855
Voi, milj. kg				
tuotanto	45	50	53	50
kulutus	27	14	19	19
vienti	19	37	34	31
Juusto, milj. kg				
tuotanto	96	97	86	87
kulutus	78	98	143	142
vienti	29	37	13	15
Maitojauhe, vienti, milj. kg	7	15	46	46

Lähde: Kantar TNS Agri Oy, Luonnonvarakeskus

LEIPÄVILJA

	1995	2005	2017	2018
Vehnä				
Sato milj. kg	379,5	801,3	802,0	494,7
Sadosta myllykelpoista ¹⁾ %	..	32	14	86
Tuonti, milj. kg	131,6	23,2	20,6	50,9
Vienti, milj. kg	8,4	25,5	164,4	59,6
Kulutus ravinnoksi, milj. kg ²⁾	229,5	253,7	245,3	245,8
Vuosittainen kulutus kg/hlö	45,0	49,0	44,5	44,6
Ruis				
Sato milj. kg	57,7	32,4	113,5	42,3
Sadosta myllykelpoista ³⁾ %	..	28	42	90
Tuonti, milj. kg	61,4	80,4	7,8	14,7
Vienti, milj. kg	..	2,4	0,3	0,5
Kulutus ravinnoksi, milj. kg ²⁾	79,2	88,2	85,3	84,1
Vuosittainen kulutus kg/hlö	16,0	15,0	15,5	15,3

Lähde: Luonnonvarakeskus, Tulli

¹⁾ Hehtolitraino $\geq 78,0$ kg, sakoluku ≥ 180 , valkuainen ($N*5,7$) $\geq 12,5$ %.²⁾ Kulutus jauhopainoisena jauhatusmääränä.³⁾ Hehtolitraino $\geq 71,0$ kg, sakoluku ≥ 120 .

KALA

Kalansaalis milj. kg ¹⁾	1995	2005	2017 ²⁾	2018 ³⁾
Silakka	96	67	135	127
Muikku	4	5	4	4
Siika	6	3	2	2
Lohi	2	1	1	1
Ahven	17	13	8	9
Kuha	2	3	5	5
Ammattikalastus yhteensä	111	94	164	154
Vapaa-ajankalastus yhteensä	57	38	30	30
Kalaviljely	17	14 ⁴⁾	15 ⁴⁾	14 ⁴⁾

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Merkittävimmät talouskalat, sisältää sekä ammatti- että vapaa-ajan kalastussaaliin.

²⁾ Tiedot vapaa-ajan kalastuksen saaliista ovat vuodelta 2016.

³⁾ Tiedot vapaa-ajan kalastuksen saaliista ovat vuodelta 2016 ja sisävesialueen ammattikalastuksen saaliista ovat vuodelta 2017.

⁴⁾ Kirjolohta yli 90 %.

KALAN KULUTUS

Kotimainen kala (kg/hlö)	2000	2005	2016	2017
Kasvatettu kirjolohi	1,6	1,4	1,2	1,2
Silakka	1,2	0,7	0,3	0,3
Hauki	0,7	0,7	0,4	0,4
Ahven	0,7	0,6	0,4	0,4
Muikku	0,7	0,7	0,5	0,6
Siika	0,4	0,3	0,3	0,3
Kuha	0,2	0,3	0,4	0,4
Muu kotimainen kala	0,6	0,5	0,5	0,5
Tuontikala (kg/hlö)				
Kasvatettu kirjolohi	0,3	0,6	0,9	0,8
Kasvatettu lohi	0,9	1,9	3,5	4,0
Tonnikala (säilyke ja valmiste)	1,2	1,6	1,4	1,5
Seiti (pakastefile)	0,6	0,4	0,4	0,4
Katkarapu	0,4	0,5	0,4	0,4
Silli- ja silakkasäilykkeet	0,5	0,5	0,5	0,5
Muu tuontikala	2,3	2,4	1,9	2,2

Lähde: Luonnonvarakeskus

Kotimaisen kalan kulutus (kg/hlö) muutettu filepainoksi.

Tuontikalan kulutus (kg/hlö) lohi ja kirjolohi muutettu filepainoksi, muut laskettu tuotepainona.

Makean veden tuontikalaja (esim. siika, kuha jne.) ei ole raportoitu lajeittain, sisältyvät luokkaan muu tuontikala.

KASVIKSET JA HEDELMÄT

1 000 kg	1995	2005	2017 ¹⁾	2018 ¹⁾
Peruna				
vienti	2 895	4 853	7 814	11 558
tuonti	3 909	19 304	11 501	4 737
Tomaatti				
vienti	2 368	58	281	340
tuonti	16 130	19 471	24 836	26 128
Sipulit				
vienti	..	117	26	31
tuonti	..	8 264	16 636	18 406
Kukkakaali				
vienti	75	..	0,1	1,1
tuonti	2 166	2 407	4 069	4 262
Valko- ja punakaali				
vienti	2 447	3	0,1	0,1
tuonti	1 660	1 608	2 244	1 907
Keräsalaatti				
vienti	104	35	12	15
tuonti	5 672	11 056	18 012	18 369
Porkkanat ja nauriit				
vienti	1,5	21	5	9
tuonti	2 643	4 816	7 999	14 128
Kurkku				
vienti	498	66	1	47
tuonti	11 107	11 256	9 728	7 834
Paprika				
vienti	354	5	39	61
tuonti	5 438	9 538	15 700	16 116
Muut tuoreet kasvikset				
vienti	..	1 372	236	344
tuonti	..	12 353	26 996	28 210
Banaani				
vienti	2 352	..	7 530	7 273
tuonti	6 619	65 491	113 939	111 647
Sitrushedelmät ²⁾				
vienti	3 968	91	504	430
tuonti	62 100	63 749	71 684	75 841
Omena				
vienti	11 480	100	278	217
tuonti	54 001	49 719	43 784	40 479
Muut tuoreet hedelmät ³⁾				
vienti	..	373	885	461
tuonti	..	58 775	99 570	101 077

Lähde: Tullihallitus, tilastopalvelu

¹⁾ Tilastointi muuttunut vuonna 2015.²⁾ Tuoreet ja kuivatut.³⁾ Myös marjat sekä kuivatut taatelit, viikunat, ananakset, avokadot, guavat, mangot ja mangostanit.

MARJAT JA SIENET

Puutarhamarjojen kokonaissadot Milj.kg	2005	2010	2017	2018
Mansikka	10,1	10,3	13,8	15,3
josta luomua	..	0,2	0,3	0,4
Musta- ja viherherukka	1,8	1,0	1,4	1
Puna- ja valkoherukka	0,5	0,4	0,5	0,4
Vadelma	0,6	0,5	1,1	0,9
josta luomua	..	0,01	0,02	0,02
Karviainen	0,03	0,06	0,05	0,03
Yhteensä	13,1	12,5	17,1	18
Luonnonmarjojen kauppantulomäärät, 1 000 kg				
Mustikka	3 111	2 780	3 617	5 855
josta luomua	..	1 036	825	3 381
Puolukka	8 544	6 057	5 243	2 076
josta luomua	..	1 232	292	97
Lakka	321	152	222	73
josta luomua	..	1	130	42
Muut luonnonmarjat	51	108	49	28
Yhteensä	12 027	9 097	9 131	8 430
Luonnonsienten kauppantulomäärät, 1 000 kg ¹⁾				
Keltavahvero	16	5	12	16
Herkkutatit	181	747	67	275
Rouskut	152	98	122	88
Muut sienet	77	5	37	17
Yhteensä	426	855	238	396

Lähde: Luonnonvarakeskus, Ruokavirasto, Kantar TNS Agri Oy

¹⁾ Tuorepainon mukaan.

RIISTASAALIIT

Riistasaaliista saadun lihan määrä ja nimellisarvo		2006	2010	2017
Määrä	Jänikset	268 800	248 200	131 600
(kpl)	Hirvi	75 587	68 423	56 581
	Muut hirvieläimet ¹⁾	25 777	29 113	50 673
	Villisika	3	100	571
	Vesilinnut	586 000	533 800	364 600
	Metsäkanalinnut	459 200	306 200	76 500
	Muut riistalinnut	245 400	278 000	244 700
	Yhteensä ²⁾	1 664 867	1 470 315	928 666
Määrä	Jänikset	525	501	267
(1 000 kg)	Hirvi	10 018	9 124	7 712
	Muut hirvieläimet ¹⁾	1 086	1 227	2 092
	Villisika	0	8	45
	Vesilinnut	327	305	203
	Metsäkanalinnut	308	204	56
	Muut riistalinnut	84	97	83
	Yhteensä ²⁾	12 400	11 559	10 507
Arvo	Jänikset	2 608	7 446	3 948
(1 000 €)	Hirvi	51 526	54 744	50 128
	Muut hirvieläimet ¹⁾	5 681	6 348	11 025
	Villisika	1	80	500
	Vesilinnut	5 157	6 146	4 151
	Metsäkanalinnut	4 515	5 921	1 754
	Muut riistalinnut	1 480	1 775	1 492
	Yhteensä ²⁾	71 175	83 029	73 489

Lähde: Luonnonvarakeskus

¹⁾ Valkohäntäpeura, metsäpeura, kuusipeura ja metsäkauris.²⁾ Yhteensä-osuuksiin on laskettu myös karhu ja majavat.

ELINTARVIKEOMAVARAISUUS

Tuotannon %-osuus kulutuksesta	1994	2005	2017	2018
Leipävilja	75	102	109	65
Maitotuotteet, nesteomavaraisuus	112	106	99	100
Naudanliha	111	89	81	81
Sianliha	113	116	99	95
Kananmunat	130	119	112	115
Sokeri	68	83	39	34
Tomaatti	..	62	61	61
Kurkku	..	74	81	88
Porkkana ja nauris	..	94	92	..
Keltasipuli	..	80 ¹⁾	69	..
Kukkakaali	..	62	38	..
Mansikka	..	67	65	..
Vadelma	..	24	38	..
Omena ²⁾	..	21	15	..
Omena (kotipuutarhasato huomioitu)	..	31	29	..

Lähde: Kantar TNS Agri Oy, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto, Kauppapuutarhaliitto, MTK, Tulli, Luke, Puutarhatilastot

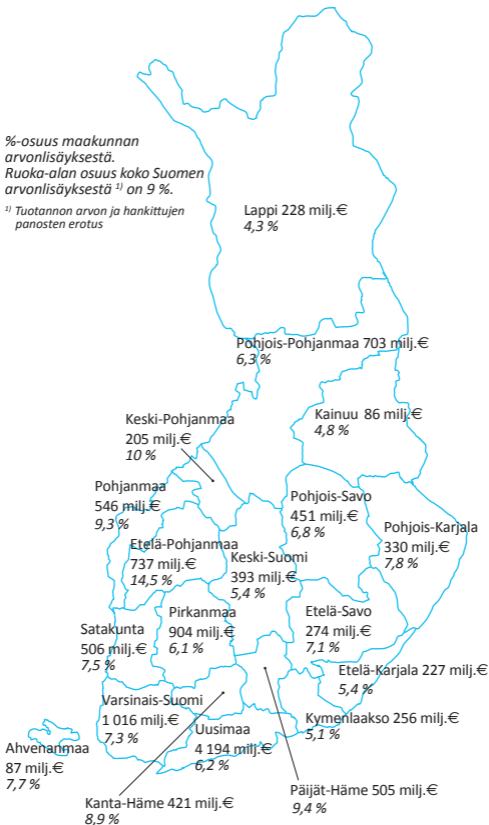
¹⁾ Sipulit poislukien valkosipuli ja purjo.

²⁾ Luvut ovat arvioita (ei sisällä kotipuutarhatuotantoa).

RUOKA-ALAN ARVONLISÄYVAIKUTUKSET (MILJ.€) MAAKUNNITTAIN JA % MAAKUNNAN ARVONLISÄYKSESTÄ

%-osuus maakunnan arvonlisäyksestä.
Ruoka-alan osuus koko Suomen arvonlisäyksestä ¹⁾ on 9 %.

¹⁾ Tuotannon arvon ja hankittujen panosten erotus

Lähde: Luonnonvarakeskus. Ruokaketjun merkitys kansantaloudelle ja alueille Suomessa 2010–2016.

MÄÄRÄYSTENVASTAISET ELINTARVIKKEET 2018

Tutkitut elintarvikkeet	Tutkitut erät ¹⁾ , kpl	Huomautetut erät ²⁾ , kpl	Määräystenvastaiset erät ²⁾ , kpl
Viljanjyvät ja viljavalmisteen	110	10	6
Vihannekset ja vihannestuotteet	486	54	29
Tärkkelysjuurekset ja -mukulat	14	0	0
Palkokasvien siemenet ja palkokasvituotteet	32	7	12
Hedelmät ja hedelmätuotteet	530	37	11
Kalat ja kalavalmisteen	10	1	1
Makeiset ja suklaa	36	5	9
Hedelmä-, vihannes- ja kasvimehut, -juomat, -levitteet ja vastaavat	69	8	4
Vedet, vesipohjaiset virvoitusjuomat ja vastaavat	57	11	10
Kuumien juomien ja haudutteen raaka-aineet	102	12	26
Alkoholijuomat	26	10	2
Elintarvikkeet kasvuikäisille	81	13	0
Elintarvikkeet erityisruokavaliota noudattaville (ml. ravintolisät)	67	10	19
Koostetut ruokalajit	84	15	15
Maustamisvalmisteen ja ateriakastikkeet	71	8	10
Puhdistetut eristetyt ainesosat	39	7	6
Viljajainapohjaiset valmisteen	126	9	9
Pähkinät ja pähkinätuotteet	81	4	4
Öljysiemenet ja -hedelmät	79	1	0
Yrtit, mausteet ja vastaavat	156	23	13
Lihaa ja maitotuotteita jäljittelevät tuotteet	16	0	6
Yhteensä	2 272	245	192

Lähde: Tullilaboratorio

¹⁾ Eristä 44 % alkuperältään EU:n ulkopuolisista maista.²⁾ Määräystenvastaiseksi todettiin 8 % ja lievempiä virheitä (huomautettavaa) todettiin 12 %:ssa tutkituista eristä.

MÄÄRÄYSTENVASTAISUUDEN SYYT 2018

Määräystenvastaisuuden syy	KPL	%
Pakkausmerkinnät	66	35,1
Torjunta-aineet	43	22,9
Varoitusmerkinnät	20	10,6
Lisäaineet	16	8,5
Mikrobiol. laatu ml. Salmonella	11	5,9
Suolapitoisuus	8	4,3
Allergeenit	5	2,7
Hometoksiinit	5	2,7
Muut	14	7,4
Yhteensä	188	100,0

Lähde: Tullilaboratorio

ELÄVIÄ ELÄIMIÄ JA ELÄIMISTÄ SAATAVIA ELINTARVIKKEITA
KOSKEVA VIERASAINEVALVONTAOHJELMA

	EU-27 keskiarvo		Suomi		
	2010	2016	2010	2017	2018
Kohdennettuja näyt- teitä kpl	418 081	369 262	4 344	4 218	4 265
Määräyksenvastaisia %	0,33	0,31	0,00	0,28	0,33

Lähde: EFSA ja Ruokavirasto

Vierasaineilla tarkoitetaan kiellettyjä aineita, sallittuja lääkeaineita sekä ympäristöstä peräisin olevia kontaminantteja. EU-tulokset sisältävät kaikki ohjelmassa tutkitut näytteet, myös tulokset ympäristöstä peräisin olevista vierasaineista. Suomen osalta tuloksissa on huomioitu kiellettyjen aineiden ja sallittujen lääkeaineiden jäämät, mutta ei kaikkia raja-arvon ylittäviä tuloksia, kuten riistan raskasmetalleja.

ELINTARVIKEVALVONTAMÄÄRÄT 2018

Tarkastuksia, kpl	Alku- tuotanto ¹⁾	Valmistus ja pakkaaminen	Jakelu ja kuljetus	Vähittäis- myynti	Tarjoilu	Yhteensä
Kohteiden lukumäärä	38 034	3 428	2 197	11 306	33 659	88 624
Tarkastettujen kohteiden lukumäärä	778	1 491	391	3 613	14 190	20 463
Tarkastusten lukumäärä	852	2 902	518	4 768	17 305	26 345
Vaatimusten vastaisten toimijoiden lukumäärä	398	257	37	472	1 645	2 809

Havaittujen puutteiden tyypit

Hygienia (HACCP, osaaminen)	..	120	20	175	707	1 022
Yleinen hygienia	..	284	20	427	1 837	2 568
Koostumus	..	14	8	10	0	32
Laatu ja epäpuhtaudet	..	8	0	6	39	53
Pakkausmerkinnät ja esitteet	..	71	20	182	122	395
Muut	..	50	3	83	83	219

Lähde: Raportti Suomen elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman 2015–2019 toteutumisesta vuonna 2018.

¹⁾ Elintarvikkeiden alkutuotannon osalta tiedot puuttuvat, koska kattavaa tietoa ei saatavana vuonna 2018.

TAKAISINVETOJEN MÄÄRÄ

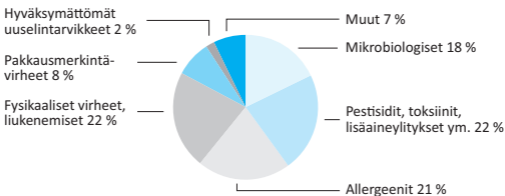
	2005	2010	2017	2018
Takaisinvetoja ¹⁾ , kpl	28	84	158	168

Lähde: Ruokavirasto

¹⁾ Sis. sekä vähittäiskaupan että suurkeittiön takaisinvedot. Eri vuosien tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska kirjaamistavat ovat täsmentyneet.

Mukana myös tapaukset, joissa tuotetta ei enää tiedon tullessa Suomeen ole ollut markkinoilla yhtään jäljellä.

TAKAISINVETOJEN SYYT 2018

Lähde: Ruokavirasto

RUOKAMYRKYTYSEPIDEMIAAT JA SAIRASTUNEIDEN MÄÄRÄ 2018

Aiheuttaja	Epidemioita, kpl	Sairastuneita, kpl	
	N=75	N=1 947	%
Elintarvikevälitteiset			
Bacillus cereus	2	25	2
Kampylobakteeri	3	21	1
Clostridium perfringens	1	36	2
Listeria monocytogenes	1	30	2
Salmonella	5	56	4
Yersinia enterocolitica	2	22	1
Norovirus	25	958	65
Kryptosporidi	1	21	1
Histamiini	1	2	0,1
Tuntematon	32	304	21
Yhteensä	73	1 475	100
Talovesivälitteiset			
Norovirus + sapovirus + useampi muu patogeeni	1	463	
Norovirus	1	9	
Yhteensä	2	472	

Lähde: Ruokavirasto

RUOKAMYRKYTYSEPIDEMIAAT VÄLITTÄJÄELINTARVIKKEEN MUKAAN 2018

Välittäjäelintarvike	Tuntematon tai useita ruokia / seisova pöytä	Liha ja liha- valmisteet	Kasvikset ja kasvituot- teet	Kala ja kala- valmisteet, äyriäiset	Leipomo- valmisteet	Yhteensä
Aiheuttaja						
Bacillus cereus	1	1				2
Kampylobakteeri	2	1				3
Clostridium perfringens		1				1
Listeria monocytogenes			1			1
Salmonella	4	1				5
Yersinia enterocolitica	2					2
Norovirus	21			4		25
Kryptosporidi	1					1
Histamiini				1		1
Tuntematon	29	1		1	1	32
Yhteensä	60	5	1	6	1	73
%	82	7	1	8	1	100

Lähde: Ruokavirasto

ELINTARVIKKEIDEN KULUTUS HENKEÄ KOHTI SUOMESSA JA EU:SSA

Kulutus kg/asukas	1995	2005	2011	2017	2018	EU-28¹⁾
Viljat yhteensä	69,8	78,8	78,8	80,3	79,1	127,3
Liha yhteensä	60,3	73,0	77,6	81,0	81,3	85 ²⁾
naudanliha	18,8	18,6	18,6	19,4	19,3	15,4 ²⁾
sianliha	32,0	33,5	36,4	33,4	32,5	38,4 ²⁾
siipikarjanliha	9,0	16,1	18,2	24,9	25,6	24,1 ³⁾
muu liha	0,6	4,8	4,4	..	..	2,8
Nestemäinen maito yhteensä (litraa)	203,0	187,8	181,8	159,9	150,7	236,4
maidot	145,6	134,6	127,6	115,6	110,1	..
piimät, viili ja jogurtti	37,1	36,8	40,7	31,9	31,6	..
kermat (myös hapatetut)	6,8	6,6	8,8	9,3	9,0	3,9
Voi	5,5	2,6	4,0	3,5	3,5	4,2 ³⁾
Kasviöljyt	4,3	5,3	5,5	..	..	19,6
Juusto ⁴⁾	14,8	17,2	21,0	25,8	25,7	19,3 ³⁾
Kananmunat	11,8	9,3	10,0	11,9	11,8	12,5 ³⁾
Sokeri	35,4	32,0	30,1	30,6	29,2	31,7
Hedelmät ⁵⁾	43,6	54,5	58,8	65,4	65,4	103,7
Vihannekset yhteensä ⁶⁾	61,7	68,3	62,6	63,8	63,5	109,4
Kala (filee-/tuote- paino)	14,0	14,1	14,9	..	..	..
Kahvi (paahdettu)	8,3	9,8	9,7	9,6	9,9	4,8
Virvoitusjuomat (litraa)	45,8	52,0	56,0	52,8 ⁷⁾	53,0	..
Olut (litraa) ⁸⁾	82,5	84,0	85,4	75,0	73,3	67,1
Viini (litraa) ⁸⁾	8,2	10,8	12,6	11,6	11,4	22,8
Väkevät alkoholi- juomat (litraa) ⁸⁾	4,9	6,6	5,4	4,4	4,2	..

Lähde: Kantar TNS Agri Oy, Luonnonvarakeskus, FAO - Statistics Division - Food Balance Sheet, Canadean, Kahvi- ja paahdimoyhdistys, Elintarviketeollisuusliitto, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

¹⁾ Vuonna 2013. Elintarvikeryhmien tarkennukset eivät koske EU-lukuja.

²⁾ Vuoden 2018 luku.

³⁾ Vuoden 2017 luku.

⁴⁾ Sisältää myös maustamattoman rahkan ja raejuuston.

⁵⁾ Pois lukien hedelmämehut ja marjat.

⁶⁾ Vuodesta 2011 eteenpäin ei pakaste- ja säilykevihanneksia.

⁷⁾ Luku on edeltävän vuoden arvio.

⁸⁾ Luvut eivät sisällä yksityistuontia.

ENERGIARAVINTOAINEIDEN JA KUIDUN KESKIMÄÄRÄINEN PÄIVITTÄINEN SAANTI SEKÄ OSUUS ENERGIAN KOKONAIS-
SAANNISTA

	2012		2017		Suositus
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Proteiini, g					
Saanti vrk	95,0	72,0	98,0	73,0	
E % ¹⁾	17,3	17,2	18,0	17,5	10–20 E %
Rasva, ²⁾ g					
Saanti vrk	93,0	71,0	97,0	75,0	
E % ¹⁾	37,0	35,9	38,7	37,7	25–40 E %
Tyydyttynyt rasva ³⁾, g					
Saanti vrk	39,0	30,0	38,0	28,0	
E % ¹⁾	15,5	15,1	15,1	14,4	< 10 E %
Kertatyydyttymätön rasva ³⁾, g					
Saanti vrk	36,0	27,0	37,0	28,0	
E % ¹⁾	14,5	13,8	14,6	14,3	10–20 E %
Monityyydyttymätön rasva ³⁾, g					
Saanti vrk	17,2	13,4	17,0	14,0	
E % ¹⁾	6,9	6,9	6,8	6,9	5–10 E %
Hiilihydraatit, g					
Saanti vrk	230,0	186,0	219,0	177,0	
E % ¹⁾	42,2	43,9	41,3	42,5	45–60 E %
Sakkarosi, g					
Saanti vrk	51,0	43,0	43,0	39,0	
E % ¹⁾	9,2	10,0	7,8	8,9	≤ 10 E %
Ravintokuitu, g/vrk					
Saanti vrk	22,0	21,0	20,0	22,0	25–35 g
Energia, MJ (kcal)	9,4	7,3	9,5	7,4	
saanti vrk	(2 243)	(1 733)	(2 260)	(1 756)	

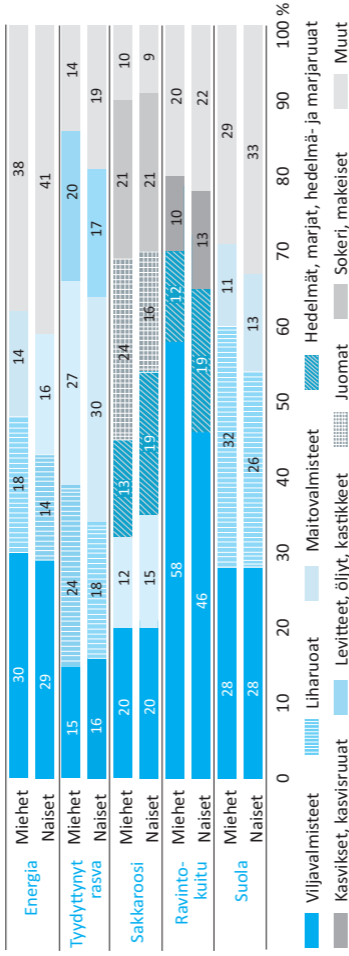
Lähde: Finravinto 2012 -tutkimus, Finravinto 2017 -tutkimus

25–64-vuotiaat

Energiassa mukana kuitu ja alkoholi.

¹⁾ Ravintoaineen saannin osuus energian kokonaissaannista.²⁾ Uutettu raakarasva.³⁾ Triglyserideinä.

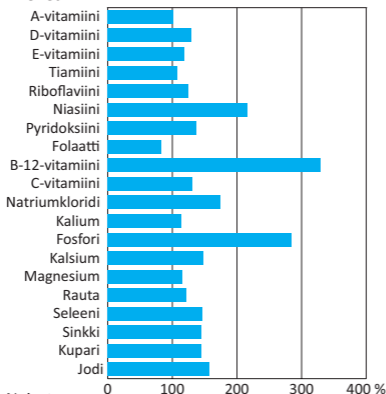
MERKITTÄVIMMÄT RAVINTOAINEIDEN LÄHTEET

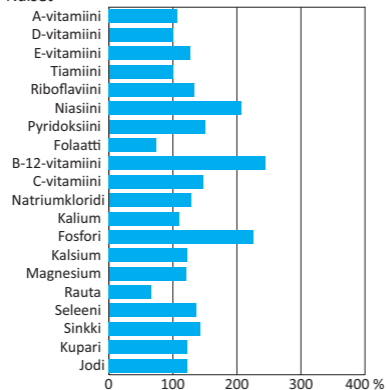
Lähde: Finravinto 2017 -tutkimus.
25–64 -vuotiaat

VITAMIINIEN JA KIVENNÄISAINEIDEN SAANTI RUUASTA SUOSITUKSIIN VERRATTUNA (% saantisuosituksista)

Miehet

Naiset

Lähde: Finravinto 2017 -tutkimus
25–64 -vuotiaat

SUOMALAISTEN PÄIVITTÄINEN ATERIOINTI (%-osuuksina)

	Lapset/nuoret ⁴⁾						Työikäiset		Ikääntyneet	
	Alakoulu ⁵⁾		Yläkoulu ⁶⁾		Lukio/ ammattikoulu ⁷⁾		Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
	Pojat	Tytöt	Pojat	Tytöt	Pojat	Tytöt				
Aamupala	90	91	63 ⁸⁾	67 ⁸⁾	60	63	98	95	98	99
Lounas	96	94	85 ⁸⁾	73 ⁸⁾			92	93	90	92
Päivällinen	86	91	77 ⁸⁾	67 ⁸⁾			90	91	68	73
Välipala ¹⁾	70	68	29 ⁸⁾	35 ⁸⁾			90	95	95	97
Illtapala	92	87	69 ⁸⁾	64 ⁸⁾			95	93	95	94
Juoma-ateria ²⁾							96	94	90	93
Kouluateria			70	70	75	76				
Perheateriointi ³⁾			65	60	55	49				

Lähteet: Late-tutkimus 2010, Kouluterveystutkimus 2017, Finravinto 2017 -tutkimus

¹⁾ Lapsilla iltapäivän aikana nautittu välipala.

²⁾ Ruokailukerta, joka sisältää pelkästään juomaa.

³⁾ Illan ateria, jolloin koko perhe ruokailee yhdessä, vähintään 3 arkipäivänä viikossa.

⁴⁾ Lapsilla ja nuorilla arkipäivinä syödyt ateriat.

⁵⁾ Peruskoulun 1. ja 5. luokkalaiset.

⁶⁾ Peruskoulun 8. ja 9. luokkalaiset.

⁷⁾ Lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

⁸⁾ Peruskoulun 8. luokkalaiset.

TERVEYSKÄYTTÄYTYMINEN 2018 (%)

	Kaikki	20–54- vuotiaat	55–74- vuotiaat	yli 75- vuotiaat
Kasviksia ja hedelmiä ravitsemussuosittelun mukaisesti käyttävät	31	29	35	30
Syö niukasti tuoreita kasviksia ¹⁾	55	52	55	64
Niukasti hedelmiä tai marjoja käyttävät	56	63	48	48
Voita tai voi-kasvisöljyseosta päivittäin ¹⁾	56	53	59	65
Alkoholia liikaa käyttävät	30	29	36	16
Tupakoi päivittäin	12	14	13	3
Lihavia BMI ≥ 30	21	19	24	19
Ei harrasta liikuntaa	21	22	16	35
Uni ²⁾				
Enintään 6 tuntia nukkuvat	15			
Unen pituuden keskiarvo (tuntia) ³⁾	7,3			

Lähde: FinSote 2018 -tutkimus, FinTerveys 2017 -tutkimus ²⁾

¹⁾ Vastausvaihtoehdot poikkesivat vuoden 2017 ATH-tutkimuksesta.

³⁾ Yli 30-vuotiaat.

MYYMÄLÖIDEN LUKUMÄÄRÄ MYYMÄLÄTYYPIN MUKAAN

Myymäälätyyppi	Yhteensä 1.1.2019
Hypermarketit	152
Tavaratalot	86
Supermarketit, isot	689
Supermarketit, pienet	456
Valintamyymälät, isot	864
Valintamyymälät, pienet	299
Pienmyymälät	258
Erikoismyymälät	749
Kauppahallit / Suoramyyntihallit	32
Halpahintamyymälät, osa päivittäistavara- valikoimaa ¹⁾	352
Huoltoasemamyymälät, osa päivittäistavara- valikoimaa ¹⁾	613
Yhteensä 1.1.2018	4 550
Myymläautot ja -veneet	11
Lopettaneet	227

Lähde: A.C. Nielsen Finland Oy, Myymälärekisteri

¹⁾ Myyvät suppeampaa päivittäistavara-
valikoimaa.

PÄIVITTÄISTAVAROIDEN MYYNTI MYYMÄLÄTYYPEITTÄIN

Milj. €	2018
Hypermarketit ¹⁾	5 112
Tavaratalot	330
Supermarketit, isot	7 002
Supermarketit, pienet	2 074
Valintamyymälät, isot	2 172
Valintamyymälät, pienet	360
Pienmyymälät	185
Erikoismyymälät	225
Kauppahallit	33
Halpahintamyymälät, osa päivittäistavara- valikoimaa	397
Huoltoasemamyymälät, osa päivittäistavara- valikoimaa	190
Yhteensä	18 078
Myymläautot ja -veneet	4
Lopettaneet	111
Yhteensä	18 193

Lähde: A.C. Nielsen Finland Oy, Myymälärekisteri

¹⁾ Sisältää ketjut K-citymarket, Prisma ja Minimani.

KEITTIÖIDEN LUKU- JA ANNOSMÄÄRÄT TOIMIALOITTAIN 2017

	Lukumäärä, Annoksia,	
	kpl ¹⁾	milj.
Anniskeluravintolat ²⁾	2 760	103
Kahvilat	1 295	39
Muut ravintolat	1 243	47
Peruskoulut ja lukiot	1 157	112
Hampurilais- ja kebabravintolat, pizzeriat	1 069	57
Vanhain- ja lastenkodit, hoitolaitokset	838	69
Henkilöstöravintolat	702	35
Lasten päiväkodit	693	24
Hotellit ja muut majoitusliikkeet	690	28
Muun toiminnna yhteydessä toimivat kahvilat/ravintolat	543	22
Huoltoasemat	541	31
Ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut	388	40
Pito- ja ateriapalvelut	338	21
Sairaalat	201	57
Muut suurkeittiöt	28	17
Toimialaa ei ilmoitettu	56	..
Yhteensä	12 542	702

Lähde: Taloustutkimus Oy, Horeca-rekisteri

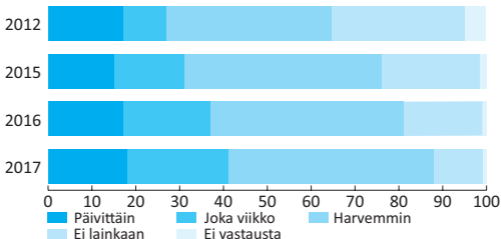
¹⁾ Ei sisällä jakelukeittiöitä.

²⁾ Kaikki kahvilat ja ravintolat, joilla on anniskeluoikeudet.

Julkisissa ruokapalveluissa luomutuotteiden osuus vuonna 2019 oli noin 12 % (kiloina).

Lähde: Savon koulutuskuntayhtymä, Pro Luomu.

LUOMUN KÄYTTÖTIHEYS RUOKAPALVELUISSA, %

Lähde: Taloustutkimus Oy/Food Service Feedback 2017

Tietohaarukka-julkaisu on tilattavissa Ruokatiedosta sähköpostitse: ruokatieto@ruokatieto.fi tai puhelimitse 040 710 4170.

Julkaisu on maksuton, mutta toimituskulut peritään (käsittelykulut 7 € + postikulut).

Tietohaarukka 2019 – tilastotietoa elintarvikealasta -julkaisun on tuottanut Ruokatieto Yhdistys ry yhteistyötahoinaan Agronomiliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, ProAgria Keskusten Liitto ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. ja Luonnonvarakeskus Luke. Arvokasta asiantuntija-apua ovat antaneet myös Ruokavirasto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela, ETT ry, Siipikarjaliitto, Suomen Mehiläishoitajien Liitto SML, PTY ry, Puutarhaliitto, Tilastokeskus, Kantar TNS Agri Oy, Tullin tilastopalvelut, Paliskuntain Yhdistys ja Tapaturmavakuutusten Liitto. Ruokatieto kiittää lämpimästi kaikkia apuaan antaneita tahoja.

Toimitussihteeri
Saana Karjalainen
Ruokatieto Yhdistys ry
Helsinki 2019

Ruokatieto

RUOKATIETO YHDISTYS RY

p. 040 710 4170

www.ruokatieto.fi

Agronomiliitto ry

p. (09) 251 1160

www.agronomiliitto.fi

Luonnonvarakeskus (Luke)

p. 029 532 6000

www.luke.fi

Maa- ja

metsätaloustuottajain

Keskusliitto MTK ry

p. 020 4131 — www.mtk.fi

Svenska

lantbruksproducenternas

centralförbund SLC r.f.

p. (09) 586 0460

www.slc.fi

ProAgria Keskusten Liitto

p. 020 747 2400

www.proagria.fi

